

495.912
72467
22

การศึกษาวិธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย

ปริญญาานิพนธ์

ของ

สุพานี จรทล

22 ก.ค. 2528

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

พุทธทศวรรษ 2528

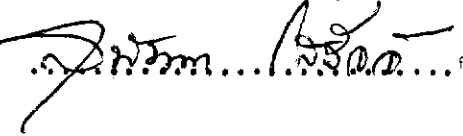
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

158178

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานพันธ
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรปริญญาการศึกษานานาชาติ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

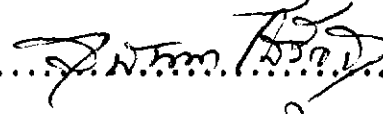
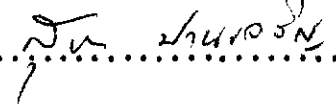
คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาให้ความช่วยเหลือและ
คำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพาศน์ พงุทธิประภา และ
รองศาสตราจารย์สุนันทา ไตรัจจ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองไว้
 ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สุภา ปานเจริญ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบ
ในการทำวิจัย อาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ ที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ
ในการทำปริญญาโท อาจารย์วิสันตี กัญแก้ว อาจารย์สมเกียรติ พิพยทัศน์
ที่กรุณาให้คำแนะนำด้านวิชาการ อาจารย์ที่สอนภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู
และมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการออกแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณคุณสุจิตรา กลิ่นเกษร แห่งราชบัณฑิตยสถานที่ช่วยเหลือ
ด้านเอกสารและคำแนะนำด้านวิชาการ

ขอขอบคุณคุณกมลพรรณ บุญกิจ พี่ เพื่อน และน้อง ๆ ที่ได้ช่วยเหลือ
ให้คำแนะนำและให้กำลังใจในการทำปริญญาโทจนประสบผลสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญาโทพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่ พ่อและแม่ ซึ่งเป็น
แรงผลักดันให้ปริญญาโทพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยการสนับสนุนทั้งทุนทรัพย์และ
กำลังใจ

สุพานี จรคต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	12
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	12
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	13
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
การสร้างศัพท์ของมณฑลเทศ	17
การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษในประเทศไทย	19
การบัญญัติศัพท์	24
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	28
ประชากร	28
กลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
4 ผลการศึกษาค้นคว้า	37

บทที่

หน้า

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	79
การศึกษาข้อมูล	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
อภิปรายผล	80
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	95

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความดีในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ของกลุ่มตัวอย่าง	39
2	อัตราร้อยละของการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ของกลุ่มตัวอย่าง	58
3	ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่ใช้ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้ว	67
4	ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่ใช้ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้วมาสร้างคำขึ้นใหม่ ...	68
5	ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่สร้างโดยวิธีแปลศัพท์	70
6	ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่สร้างโดยนำศัพท์บัญญัติมาใช้รวมกับการแปล ..	78
7	ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤตซึ่งมีอัตราร้อยละ ในการเลือกใช้มากกว่าคำที่มาจากภาษาไทย	82
8	ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มาจากภาษาไทยซึ่งมีอัตราร้อยละในการเลือก ใช้มากกว่าคำที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต	84
9	ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นชื่อวิชาซึ่งมีคำว่า "เชิง" เชื่อม มีอัตราร้อยละในการเลือกใช้มากกว่าคำที่ไม่มี "เชิง"	86

บทที่ ๑

บทนำ

สังคมของโลกในปัจจุบันมีขนาดแคบลงทั้งนี้เพราะการไปมาหาสู่ติดต่อกันเป็นไปโดยสะดวกสบาย นึกกว่าสมัยก่อนเป็นอันมาก เนื่องจากความรู้ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ด้วยเหตุนี้ภาษาต่าง ๆ ในโลกจึงต่างก็ได้รับอิทธิพลซึ่งกันและกัน ภาษาไทยของเราก็ได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่น ๆ ทั้งในด้านวงศัพท์และระบบโครงสร้าง

ในด้านวงศัพท์ ดังเช่น

ภาษาจีน กุ้ย เก้ เกาเหลา เก้าอี้ เเซ่ง
ภาษาบาลี วัชณา อิทธิ เขต
ภาษาสันสกฤต (ศิระ) ศาสตรา เกษตร ฤๅษี
ภาษาฝรั่งเศส เทรียนู กงสุล

ในด้านระบบโครงสร้าง

การไม่ใช้ลักษณนาม ดังเช่น สามนักศึกษาไทยได้เหรียญทอง
สองอาจารย์หนุ่มถูกจับ
การยืมลักษณะการไข่มุขพบท ดังเช่น กายใต้กฎหมายไทย
ภาษาที่เข้ามาปะปนในภาษาไทยเป็นเวลานานจนกลมกลืนกันแยกออกได้ยาก
คือ ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ แต่ในปัจจุบันนี้ ภาษาที่เข้ามา
มีอิทธิพลมากที่สุดก็คือ ภาษาอังกฤษ ไทยรับคำและสำนวนของภาษาอังกฤษมาใช้อย่าง
มากมาย เกินความจำเป็น ในช่วงแรกของการรับภาษาอังกฤษมาใช้ก็เป็นการใช้ที่
โดยอาศัยเสียงที่ได้ยินเป็นเกณฑ์ เมื่อได้ยินได้ฟังอย่างไร คนไทยอาจจะพยายาม

เสียงเสียงให้ใกล้เคียงคำเดิมที่สุด หรือมีจะนั้นก็เปลี่ยนเสียงให้ออกเสียงได้ง่าย โดยการลากเข้าความเป็นคำไทย เช่น

การะฝัก	Crawfurd	ประตุกัน	Portugul
พุทเทศ	Portuguess	หมอมะตุน	Mattoon

มีบางท่านแสดงความคิดเห็นว่า การที่ไทยรับคำภาษาอังกฤษมาใช้ โดยการทับศัพท์นั้น เป็นการสกัดกั้นความเจริญของภาษาไทย และทำให้สื่อความหมายกันได้ยาก โดยเฉพาะคนที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษคือพอ (ชำนานู รอดเหตุภัย 2522 : 101 - 102)

ต่อมาจึงมีการสร้างศัพท์ขึ้นมาใช้ให้เหมาะสม โดยเริ่มจากการนำคำไทยมาใช้ก่อน บางครั้งเมื่อไม่มีคำไทยที่เหมาะสม ก็จะนำคำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาช่วย

ภาษาไทย

ไฟฟ้า	electricity	พัดลม	electric fan
ค่าคงตัว	constant		

ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต

โทรทัศน์	television	รถจักรยาน	bicycle
ประยุกต์	applied	พฤติกรรม	behavior

การบัญญัติคำขึ้นใหม่นี้ หลักสำคัญอยู่ที่ว่าคำนั้นจะเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ซึ่งต้องอาศัยเวลาเป็นเครื่องตัดสิน เพราะศัพท์บัญญัติก็เหมือนศัพท์ทั่ว ๆ ไปในภาษา คือมีวงจรชีวิตคล้ายคลึงกับมนุษย์ผู้ศึกษาใช้ภาษานั้น ๆ คือมีเกิด แก่ เจ็บ ตาย เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา สมัยนิยม บางคำเกิดแล้วตายทันที บางคำมีชีวิตอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วตาย บางคำอยู่ในสภาพที่ชราเสื่อมความนิยมลงทุกที การบัญญัติศัพท์ขึ้นมาใช้ในภาษาถือว่าเป็นสิ่งที่สืบประโยชน์ต่อผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ในอันที่จะทำให้ผู้ใช้ภาษาสามารถหยิบฉวยขึ้นมาใช้ได้ทันกับความต้องการและความจำเป็น แต่วิธีการที่จะทำให้ศัพท์นั้น ๆ กลายเป็นคำที่นิยมใช้

ของคนทั่วไปนั้นขึ้นอยู่กับหลายสิ่งหลายประการ จากตัวอย่างของศัพท์บัญญัติที่เกิดขึ้นในภาษาไทยจะทำให้เห็นลักษณะบางประการที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ศัพท์บัญญัติบางคำไม่นิยมใช้รูปที่บัญญัติเลย ทำให้ศัพท์นั้นตายไป เช่น อุกฤษ์วักัน ambiversion อาจารย์อุปเทศ counselor
2. ศัพท์บัญญัติบางคำคนไม่นิยมใช้รูปที่บัญญัติทำให้ต้องบัญญัติศัพท์ใหม่ขึ้นแทน และคนนิยมใช้รูปใหม่มากกว่าเก่า

	รูปเก่า	รูปใหม่
activity	กิจกรรม	กิจกรรม
culture	ภูมิธรรม พุทธิธรรม	วัฒนธรรม
heart failure	หัวใจรอด	หัวใจวาย

3. ศัพท์บัญญัติบางคำที่มีรูปเก่าอยู่แล้ว แต่บัญญัติรูปใหม่ขึ้นแทน บางคนก็ยังนิยมใช้รูปเก่าเช่น

	รูปเก่า	รูปใหม่
attitude	ทาที่ ทัสนคติ	เจตคติ
maturity	วุฒิภาวะ	ภาวะสุกถึงซิด

4. บางคำคนนิยมใช้ทั้งรูปเก่าและรูปใหม่ก็มี เช่น

	รูปเก่า	รูปใหม่
abnormal	ไซทั้ง อปรกติ	ผิดปกติ
deductive	ไซทั้ง อนุมาน	นิรนัย
process	ไซทั้ง กระบวนการ	กรรมวิธี

5. ศัพท์บัญญัติบางคำ คนนิยมใช้รูปอื่นมากกว่ารูปที่บัญญัติให้ใช้หรือนิยมใช้ทับศัพท์ เช่น

dogma ใช้คำว่า ข้อบังคับ หรือ คำสอน มากกว่า ลีทซ์มันท์
 gift ใช้คำว่า พรสวรรค์ หรือ กิ๊ฟท์ มากกว่า ทายวุฒิ
 อภินิหารสมบัติ
 revolver ใช้คำว่า รีโวลเวอร์ มากกว่า ปืนลูกม่

6. ศัพท์บางคำที่ใช้ทับศัพท์ในภาษาไทยเดิม เมื่อบัญญัติแล้วบางทีคนไม่ใช้ตามนั้น แต่ใช้ตามความสะกดสหายและความเคยชิน ดังเช่น

Africa ใช้ อาฟริกา อัฟริกา แทนที่จะใช้ แอฟริกา
 Athens ใช้ เอเธนส์ แทนที่จะใช้ อะเธนส์

(วารุณี ภาพยนตร์ 2522 : 125 - 131)

ในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐบาลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการสร้างศัพท์บัญญัติก็คือ ราชบัณฑิตยสถาน โดยสร้างศัพท์บัญญัติขึ้นในสาขาวิชาดังต่อไปนี้

1. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการบัญญัติชื่อธาตุและเรื่องศัพท์บัญญัติชื่อแร่

1.1 การบัญญัติชื่อธาตุนั้น คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ได้พิจารณาบัญญัติศัพท์ชื่อธาตุต่าง ๆ เพิ่มเติมและมีการแก้ไขบ้างจากประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องบัญญัติศัพท์ฉบับที่ 2 ฉบับลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2486 และคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยแห่งราชบัณฑิตยสถานได้รับรองแล้ว จำนวนธาตุมี 106 ธาตุ เช่น

เลขอะตอม	ชื่อธาตุ	สัญลักษณ์
50	Tin	ทินุก Sn
92	Uranium	ยูเรเนียม U
106	Unnilhexium	อูนนิลเฮกเซียม Unh

1.2 การบัญญัติชื่อแร่นั้น คณะอนุกรรมการจัดทำพจนานุกรมธรณีวิทยาของคณะกรรมการประสานงานด้านธรณีวิทยาได้เสนอศัพท์ให้คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยแห่งราชบัณฑิตยสถานได้รับรอง ซึ่งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยได้

พิจารณารับรองแล้ว ศัพท์บัญญัติชื่อแร่มี 373 คำ เช่น

Acanthite	อาแคนไทต์
Fyropo	ไฟโรป
Zoisite	ซอไซต์

ในตอนท้ายของแต่ละส่วนมีหลักเกณฑ์การบัญญัติชื่อธาตุและชื่อแร่อธิบายไว้ด้วย

2. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีและประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่องกำหนดชื่อทวีป ประเทศ เมืองหลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ และเรื่องการเขียนชื่อจังหวัด เขต อำเภอ และกิ่งอำเภอ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 แดงการณราชบัณฑิตยสถานเรื่อง กำหนดชื่อทวีป ประเทศ เมืองหลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ มีการจัดทำโดยราชบัณฑิตยสถานขอรายชื่อประเทศที่ได้รับเอกราชใหม่ไปยังกระทรวงการต่างประเทศ แล้วนำมาประมวลเข้ากับประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศราชบัณฑิตยสถานฉบับที่ยกเลิกไป และได้นำเสนอกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย พร้อมด้วยผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พิจารณาซึ่งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยพร้อมด้วยผู้แทนกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องได้ประชุมพิจารณาตกลงวางหลักเกณฑ์การจัดทำขึ้น ส่วนใหญ่ของหลักเกณฑ์ก็คงเป็นไปตามแดงการณราชบัณฑิตยสถาน คือเป็นการถอดอักษร (ทับศัพท์) ของชื่อทวีป ประเทศ เมืองหลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ เช่น

Asia	เอเชีย
Iraq	อิรัก
New Delhi	นิวเดลี
Indian Ocean	มหาสมุทรอินเดีย
Sea of Japan	ทะเลญี่ปุ่น
Obi Islands	หมู่เกาะโอบี

2.2 ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่องการเขียนชื่อ จังหวัด เขต
อำเภอ และกิ่งอำเภอ มีการจัดทำโดยราชบัณฑิตยสถานได้มอบให้คณะกรรมการทำ
อักษรานุกรมภูมิศาสตร์แห่งราชบัณฑิตยสถานพิจารณาปรับปรุงประกาศราชบัณฑิตยสถาน
เรื่องการเขียนชื่อจังหวัด อำเภอ และกิ่งอำเภอ ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2510 ใหม่
เช่น

Ang Thong	อ่างทอง
Khet phra Khanong	เขตพระโขนง
Amphoe Nong Ki	อำเภอหนองกี่
King Amphoe Pua Noi	กิ่งอำเภอเปือยน้อย

3. พจนานุกรมศัพท์คณิตศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ศัพท์คณิตศาสตร์นี้
คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยชุดก่อนได้บัญญัติไว้เป็นคำศัพท์ประมาณ 1401 คำ
ต่อมาราชบัณฑิตยสถานเห็นว่าได้ประกาศใช้มาเป็นเวลานานพอสมควร ประกอบกับ
หน่วยราชการที่มีหน้าที่ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของชาติได้ปรับปรุงหลักสูตรการเรียน
การสอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษาจึงยิ่งมีความ
จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงศัพท์คณิตศาสตร์ให้ถูกต้องสมบูรณ์และเหมาะสมตามกาลสมัยด้วย
จึงเสนอให้คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์พิจารณาปรับปรุงศัพท์คณิตศาสตร์ขึ้นใหม่
และเสนอให้กรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยพิจารณารับรอง รวมเป็นศัพท์ประมาณ 1,800
ศัพท์ และจัดทำคำเทียบไทย - อังกฤษ เพื่อสะดวกในการค้นคำบัญญัติศัพท์ภาษาไทย
เช่น

define	นิยาม
representation	ตัวแทน

นอกจากนี้ในพจนานุกรมศัพท์คณิตศาสตร์ยังมีรายชื่อคณิตศาสตร์ที่สำคัญ
และผลงานที่เด่น ๆ ไว้อย่าง เพื่อให้การอ่านและการเขียนชื่อคณิตศาสตร์เป็น
แบบเดียวกัน เช่น

Archimedes (อาร์คิมิดีส) ประมาณ 287 - 212 ปีก่อนคริสต์ศักราช,
 กรีก Archimedes' method of exhaustion ระเบียบวิธีเก็ยณของอาร์คิมิดีส
 Pearson, Karl (เพียร์สัน, คาร์ล) ค.ศ. 1857 - 1936 อังกฤษ
 Pearson's test การทดสอบของเพียร์สัน

4. พจนานุกรมศัพท์แพทย์ ศัพท์แพทย์นี้ได้เคยมีการบัญญัติศัพท์และประกาศใช้
 ไปแล้วเมื่อ 3 มกราคม 2487 ในเวลาใกล้เคียงกันกับศัพท์บัญญัติอีก 3 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 ระเบียบวิธีทับศัพท์คำอักษรโรมันและกำหนดชื่อทวีป ประเทศ
 เมืองหลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ

ฉบับที่ 2 ศัพท์วิทยาศาสตร์

ฉบับที่ 3 ศัพท์สถิติ

ต่อมาราชบัณฑิตยสถานเห็นว่าความก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นไปอย่างกว้างขวาง
 และรวดเร็ว การถ่ายทอดวิชาการจากภาษาอื่นมาสู่ภาษาไทยย่อมเป็นเรื่องจำเป็นรีบด่วน
 ที่จะรื้อฟื้นงานบัญญัติศัพท์ภาษาไทยขึ้นมาทำใหม่ เพื่อประโยชน์แก่การศึกษา จึงขออนุมัติ
 ตั้ง "กรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย" ซึ่งได้พิจารณาศัพท์แพทย์ที่กระทรวงสาธารณสุขได้
 เสนอเสร็จแล้วเป็นคำศัพท์ 11,956 คำ และชาติอีก 484 คำ เช่น

alkaloid	อัลคาลอยด์
antipathy	ความชัง
cytology	เซลล์วิทยา
psychopathy	โรคจิต

5. พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2 เล่ม)
 ได้จัดทำขึ้นเนื่องจากผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยบางแห่งได้ปรารภ
 กับศาสตราจารย์ พระยาอนุমানราชชนน ครั้นดำรงตำแหน่งรักษาการนายกราชบัณฑิตยสถาน
 และเป็นประธานกรรมการทำอักษราพจนานุกรมภูมิศาสตร์ว่า ผู้สอนวิชานี้ต่างคนต่างบัญญัติกันเอง

ความที่เห็นสมควร จึงปรากฏว่าศัพท์ภูมิศาสตร์ภาษาต่างประเทศคำเดียว มีคำบัญญัติ
 ภาษาไทยต่าง ๆ กันหลายคำ ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสับสนยุ่งยากใจไม่รู้จะเลือกใช้
 คำไหนดี จึงเสนอให้ราชบัณฑิตยสถานรับบัญญัติศัพท์ภูมิศาสตร์ภาษาต่างประเทศเป็น
 ภาษาไทย ศาสตราจารย์ พระยาอนุমানราชชน นำคำปรารภนี้เข้าหารือในที่ประชุม
 คณะกรรมการทำอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ ที่ประชุมก็มีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ จึงได้
 ลงมือจัดทำพจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ขึ้น ชั้นแรกคณะกรรมการได้เก็บศัพท์ภูมิศาสตร์สาขา
 ต่าง ๆ จากพจนานุกรมต่างประเทศหลายเล่มแล้วแบ่งกันเขียนตามความถนัด คือ
 กรรมการที่เกี่ยวข้องกับศัพท์ภูมิศาสตร์สาขาใดก็รับเขียนศัพท์นั้น ๆ แล้วนำเสนอที่ประชุม
 เพื่อพิจารณาแก้ไข เมื่อพิจารณาตั้งแต่อักษร A - Z แล้ว ก็ได้เสนอให้คณะกรรมการ
 บัญญัติศัพท์ภาษาไทยพิจารณารับรอง เมื่อพิจารณารับรองแล้ว ราชบัณฑิตยสถานจึงตีพิมพ์
 เป็นเล่ม ซึ่งเรียงศัพท์ภาษาต่างประเทศขึ้นหน้าตามลำดับอักษร A B C เป็นต้นไป
 แล้วเรียงคำบัญญัติภาษาไทยต่อท้าย รวมทั้งมีคำอธิบายศัพท์และรูปภาพประกอบด้วย แต่
 ถ้าต้องการค้นคำบัญญัติภาษาไทยให้ดูที่ "คำเทียบท้ายเล่ม" ซึ่งเรียงคำบัญญัติภาษาไทย
 ขึ้นหน้า เรียงศัพท์ภาษาต่างประเทศไว้ต่อท้าย เช่น

adiabatic change การเปลี่ยนแปลงอะเดียแมติก : การเปลี่ยนแปลง
 อุณหภูมิของวัตถุโดยไม่ได้รับหรือสูญเสียความร้อนไป

paroxysmal eruption การปะทุรุนแรงของภูเขาไฟ การปะทุระเบิด
 อย่างรุนแรงของภูเขาไฟ มักเกิดขึ้นหลังจากสงบมานาน โดยที่ระหว่างนั้นจะมีการสะสม
 ความดันอยู่ข้างล่างจนถึงจุดปะทุ

6. พจนานุกรมศัพท์ศิลปกรรมอักษร ก ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เป็นหนังสือที่
 รวบรวมศัพท์ศิลปกรรมสาขาสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม จุลศิลป์ ในขอบข่าย
 ของคำที่เกี่ยวข้องในคำรูป วิธีการ หน้าที่ องค์ประกอบ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้
 ประวิสัยของศิลปะ (สกulpture ต่าง ๆ) ประวิสัยของศิลปินเฉพาะผู้ที่มิชื่อเสียง และ
 สันนิษฐานแล้ว มีการอธิบายความหมาย และยังมีวัตถุประสงค์ให้เป็นหนังสือสำหรับค้น และ

ใช้อ้างอิงสำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าโดยเฉพะอีกด้วย นอกจากมีคำ และการอธิบายความหมายแล้ว ในพจนานุกรมศัพท์ศิลปกรรมนี้ยังมีภาพประกอบที่เป็นภาพถ่าย ภาพวาด ภาพลายเส้น คำที่ปรากฏเช่น

กวาด หมายถึงกรรมวิธีทางการช่างอย่างหนึ่ง คือการเจาะหรือคว้านวัตถุรูปทรงกระบอกให้กลวงตลอด โดยใช้ท่อนเหล็กสี่เหลี่ยมปลายแหลมเจาะหมุนกวาดเข้าไปที่ละน้อย เช่น กวกรกวาดรูปไทย

เกยเสาคะลุงเบญจภาค หมายถึงเกยสำหรับประทับช้าง
เกี่ยวคอไก่ หมายถึงการนุ่งผ้าแบบหนึ่ง โดยให้ชายหกโหลออกมาข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งรั่วไว้แล้วเหน็บให้แน่น

7. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ - ไทยนี้ คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยแห่งราชบัณฑิตยสถาน ได้เลือกบัญญัติศัพท์เป็นสาขาแรก เพราะเป็นวิชาใหม่และมีผู้สนใจศึกษามากขึ้น และได้จัดทำคำอธิบายศัพท์ควบคู่ไปกับการบัญญัติศัพท์เพื่อว่าผู้ใช้จะได้เข้าใจความหมายและนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง โดยใช้หนังสือชื่อ Dictionary of Sociology and Related Sciences ซึ่ง Henry Pratt Fairchild เป็นบรรณาธิการ จัดพิมพ์โดย Adam Et Co. เป็นพื้นฐานในการเก็บคำ แต่ได้คัดศัพท์บางศัพท์ที่เห็นว่าไม่จำเป็นออกเสียบ้าง และได้เพิ่มศัพท์ที่เห็นสมควรเข้าไว้ด้วย ส่วนคำอธิบายนั้น กรรมการผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แบ่งกันไปค้นคว้าและเรียบเรียงมาเสนอที่ประชุม เช่น

dialect ภาษาถิ่น รูปภาษาเฉพาะของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งที่มีลักษณะแปลกเฉพาะตัว ภาษาถิ่นต่างจากภาษามาตรฐานในค่านรูปลักษณะของคำพูด อภิธาน การออกเสียงและสำนวน หากจะกล่าวในแง่การใช้ภาษา ภาษามาตรฐานเองก็เป็นภาษาถิ่นภาษาหนึ่งเหมือนกัน

linguistics ภาษาศาสตร์ การศึกษาภาษาตามวิธีวิทยาศาสตร์ โดยศึกษาโครงสร้างของภาษา ประวัติความเป็นมาของภาษา ความสัมพันธ์ของภาษาที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมอื่นของมนุษย์ การอธิบายโครงสร้างของภาษา อาจจะทำได้หลายวิธี ตามทฤษฎีที่แตกต่างกันไป บางทฤษฎีก็ใกล้เคียงกับคณิตศาสตร์ บางวิธีก็เป็นเพียงการอธิบายธรรมดา เนื่องจากภาษาเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ ฉะนั้นภาษาศาสตร์จึงเป็นสาขาหนึ่งของสังคมศาสตร์ แต่บางท่านก็จัดเป็นสาขาหนึ่งของมานุษยวิทยา และเนื่องจากที่มาของวัสดุที่จะนำมาศึกษาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ได้มาจากวรรณคดีและประวัติศาสตร์ เราก็อาจจัดภาษาศาสตร์ให้เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์ด้วย

8. ศัพท์บัญญัติอังกฤษ - ไทย ไทย - อังกฤษ มีศัพท์บัญญัติในสาขา คณิตศาสตร์ จิตวิทยา ปรัชญา แพทยศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมวิทยา สถิติ อุตสาหกรรม โดยเรียงตามลำดับตัวอักษร ไม่มีคำอธิบาย เช่น

above par	ค.	เกินค่าเสมอคูณ
daydream	ส. จ.	เฟื่องฝัน
existence	ป.	ความมีอยู่, ความเป็น, การดำรงอยู่
habitat	พ.	แหล่งที่อยู่
limestone	ภ.	หินปูน
principle	ว.ค.จ.	หลัก, หลักการ
relief	ส.	การบรรเทาทุกข์
requisition	ส.ถ.	คำเรียกขอ เรียกขอ
water column	อ.	สดมภ์น้ำ

นอกจากนี้ยังมีคำเทียบไทย - อังกฤษ เพื่อความสะดวกในการใช้อีกด้วย เช่น

การกรรมกร	จ.	labour
โกรกธาร	ภ.	flume
ขีดจำกัด	ค.	limit
เจตคติ	ส.	attitude

9. ศัพท์ปรัชญา และตรรกศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ศัพท์ปรัชญาและตรรกศาสตร์นี้ ราชบัณฑิตสำนักธรรมศาสตร์ และการเมือง ได้จัดทำขึ้นมาเป็นทวิภาษา คืออังกฤษ - ไทย พร้อมคำเทียบไทย - อังกฤษ โดยปัจจุบันประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ศัพท์บัญญัติในวิชาการด้านนี้ได้อย่างกะทัดรัด ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเอกภาพที่ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับใช้กันโดยทั่วไป เมื่อราชบัณฑิตสำนักธรรมศาสตร์ และการเมืองได้กร่างศัพท์บัญญัติปรัชญาและตรรกศาสตร์ เสร็จแล้วก็ได้ส่งฉบับร่างไปให้สถาบันการศึกษาที่สอนวิชาปรัชญาและตรรกศาสตร์ตรวจสอบพิจารณาและเสนอแนะ แล้วส่งกลับมาให้ราชบัณฑิตสำนักธรรมศาสตร์และการเมืองพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้นจึงได้นำเสนอคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยแห่งราชบัณฑิตยสถานตรวจสอบพิจารณารับรองโดยทางสำนักฯ ได้มอบให้ราชบัณฑิตของสำนักฯ เป็นผู้แทนเข้าร่วมพิจารณาด้วย 4 ท่าน ศัพท์ปรัชญา มีประมาณ 450 คำ ศัพท์ตรรกศาสตร์ มีประมาณ 260 คำ เช่น

good	คือ ความดี สิ่งดี กุศล บุญ
evil	ชั่วร้าย ความชั่วร้าย สิ่งชั่วร้าย
presupposition	มูลบท
distribution term	คำกระจาย ฉะนั้นกระจาย
nominal definition	การนิยามโดยยกศัพท์

10. ศิลปสงเคราะห์ (พจนานุกรมศัพท์ศิลปะของชาวตะวันตก) หนังสือเล่มนี้ เดิมพระยาอนุমানราชชน เรียบเรียงแล้วมอบให้ราชบัณฑิตยสถานจัดพิมพ์ ครั้นเมื่อท่านและทนายนิพนธ์พร้อมใจกันยกเลิกซึ่งงานนิพนธ์ของท่านทั้งหมดให้แก่มูลนิธิเสฐียรโกเศศ นาคะประทีป โดยนิพนธ์ หนังสือเล่มนี้จึงเป็นของมูลนิธิด้วยเช่นกัน พระยาอนุমানราชชน ได้ขอให้ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ช่วยอธิบายหลักต่าง ๆ ทางศิลปะของชาวตะวันตกให้ทราบเพื่อสะดวกในการอ่านการศึกษาเรื่องศิลปะจากหนังสือภาษาอังกฤษ ต่อมาก็เกิดความคิดว่า ควรจะรวบรวมคำอธิบายเหล่านี้จัดเรียงลำดับคำ เป็นอย่างพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ แล้วตีพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาและผู้สนใจศิลปะ ศาสตราจารย์ศิลป์

ก็ยินดีช่วยโดยจัดทำเป็นภาษาอังกฤษให้คามประสงค์ แล้วพระยาอนุนานราชชนกก็จัดแปลเป็นภาษาไทยที่พิมพ์ในวารสารศิลปากร และได้พิมพ์รวมเล่มเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2459 เชน

Barbaric อารยะ คำนี้ทางศิลปวิทยาถึงลักษณะของรูปหรือสิ่งที่เห็น หมาย ๆ หรือดูจาก เพราะฉะนั้นอารยะจึงหมายความว่า การแสดงออกของศิลปะในสมัยแรกเริ่ม (Primitive)

Potraitist จิตรกรหรือประติมากรที่ชำนาญทางเขียนภาพหรือปั้นรูปคน (รายงานประจำปี 2526 ราชบัณฑิตยสถาน น.ป.ป.: 89 - 90)

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ เป็นสาขาหนึ่งที่ราชบัณฑิตยสถานยังไม่ได้บัญญัติศัพท์ให้เท่าที่ปรากฏใช้กันก็มักจะได้เกิดจากการแปล หรือการสร้างของยูเขียน หรือยูแปลหนังสือภาษาศาสตร์เล่มนั้น ๆ ทำให้ผู้ใช้เกิดปัญหาว่าควรจะใช้คำใด ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ และการสร้างศัพท์บัญญัติทางภาษาศาสตร์ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาวิธี การกำหนดศัพท์ของภาษาศาสตร์ในหนังสือภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงวิธีที่การกำหนดศัพท์ภาษาศาสตร์ของนักภาษาศาสตร์ไทย
2. การศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย
ในหนังสือภาษาศาสตร์ดังต่อไปนี้
 - 1.1 ศาสตร์แห่งภาษา เด่ม 2, 3 ของภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย (เฉพาะเรื่อง "ศัพท์เฉพาะภาษาศาสตร์" ของ กัลยา หิงศกัทธิย์)
 - 1.2 ระบบเสียงภาษาไทย ของกาญจนา นาคสกุล
 - 1.3 ภาษาอังกฤษ : คำและโครงสร้างของเกมส์รี วงศ์เลิศวิทย์
 - 1.4 สัทศาสตร์ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ของ ณรงค์ กงชาตรี
 - 1.5 ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทย เปรียบเทียบของ คุณภัทร
ธานีโรตสานต์
 - 1.6 ภาษาศาสตร์ประยุกต์สำหรับการสอนภาษาอังกฤษ ของ ธีัญญรัตน์
ปานะกุล และสุชาวดี วัฒนผล
 - 1.7 สัทศาสตร์และสรีวิทยาเบื้องต้น ของ พิณทิพย์ ทวยเจริญ
 - 1.8 ภาษาและภาษาศาสตร์ ของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์
 - 1.9 ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ ของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์
 - 1.10 เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 1 - 6 ของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 - 1.11 เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7 - 15 ของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 - 1.12 ภาษาศาสตร์เบื้องต้นของ อุดม วโรคม์ลิกชิตต์
2. การใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ศึกษาจากแบบสอบถามซึ่งนำ
ไปถามกลุ่มตัวอย่าง คืออาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู
และมหาวิทยาลัย

3. ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยที่ได้จากหนังสือภาษาศาสตร์ทั้ง 12 เล่ม จะศึกษาเฉพาะศัพท์ที่เกิดจากการแปลและการกำหนดศัพท์ไม่รวมศัพท์ที่เกิดจากการทับศัพท์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย คือคำที่กำหนดขึ้นใช้ทางคำภาษาศาสตร์ ในหนังสือภาษาศาสตร์ทั้ง 12 เล่ม

อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ คืออาจารย์ในวิทยาลัยครู และมหาวิทยาลัย ซึ่งสอนวิชาภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี

การบัญญัติศัพท์คือ การสร้างศัพท์ขึ้นใหม่จากภาษาอังกฤษ โดยอาจจะใช้ภาษาไทย ภาษาบาลี หรือภาษาสันสกฤต รวมทั้งการใช้ศัพท์บัญญัติในภาษาไทย ที่มีอยู่แล้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สังคมมนุษย์อาจจะประกอบด้วยกลุ่มชนเชื้อสายเดียวกันหมด หรือมีชนกลุ่มย่อยหลายกลุ่มรวมกัน ซึ่งย่อมก่อให้เกิดปัญหาภาษาในการศึกษาและการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะสังคมที่มีหลายภาษาย่อมจะต้องมีปัญหาในการเลือกภาษาประจำชาติ ภาษาราชการ ภาษาสื่อการสอน ภาษาสื่อมวลชน (ประพาศน์ พุทธิประภา และคนอื่น ๆ 2527 : 99) จึงจำเป็นจะต้องมีการวางแผนและกำหนดนโยบายภาษาขึ้น (Language Planning and Language Policy)

ในการวางแผนภาษานั้น Haugen ได้กล่าวถึงรูปแบบของภาษา (linguistic form) และรูปแบบของภาษาที่นำมาใช้ในหน้าที่ต่าง ๆ กัน (linguistic function) ดังนี้

1. การเลือกกฎเกณฑ์เพื่อทำให้ได้มาตรฐาน (selection of norm)
2. มาตรฐานในการอ่านและการเขียน (codification of norm) เมื่อมีการเลือกเกณฑ์เพื่อให้ได้มาตรฐานแล้ว ก็มีการกำหนดมาตรฐานในการอ่านและการเขียนขึ้น เช่น การสะกดการันต์ การออกเสียง รูปแบบทางไวยากรณ์

ข้อ 1 และข้อ 2 เป็นส่วนของรูปแบบของภาษา

3. หน้าที่ของภาษาในรูปแบบที่ต่างกัน (elaboration of function) เมื่อมีข้อ 1 และข้อ 2 แล้ว ภาษาย่อมมีรูปแบบการใช้ที่แตกต่างกันตามหน้าที่

4. การยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง (acceptance by intended population)

ข้อ 3 และข้อ 4 เป็นส่วนของหน้าที่ของภาษา (linguistic function)

ขั้นตอนที่ 4 ขอนี้ ข้อที่ 4 เป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เพราะถ้ามีการกำหนดใช้ขึ้นมาแล้ว แต่ผู้ใช้ไม่ยอมรับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานนั้น ๆ กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานนั้นก็จะต้อง หายไปในที่สุด

Neustupny มองการวางแผนภาษาในแง่ของการจัดการกับภาษา (language treatment) เขาถือว่าการจัดการภาษาในสังคมขึ้นอยู่กับการจัดระบบสังคม โดยแบ่งสังคมออกเป็น 2 ประเภท

1. ประเทศที่กำลังพัฒนา (Developing countries) ปัญหาภาษาของประเทศกลุ่มนี้ก็คือ การเลือกภาษาประจำชาติ ภาษาที่เป็นมาตรฐาน การรื้อหนังสือ การเขียนสะกดการันต์ การจำแนกภาษา ซึ่งจะแก้ปัญหาโดยวิธีวางนโยบายภาษา (policy approach)

2. ประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed countries) ซึ่งมีปัญหาภาษา คือ ความถูกต้องในการใช้ภาษา ประสิทธิภาพในการใช้ภาษา ความสามารถในการสื่อสาร รูปแบบของการใช้ภาษา ซึ่งจะแก้ปัญหาได้โดยวิธีทะนุบำรุงภาษา (cultivation approach)

อย่างไรก็ตามไม่ว่าประเทศนั้นจะอยู่ในสังคมแบบใด สิ่งหนึ่งที่จะต้องทำอย่างยิ่งก็คือ การทะนุบำรุงภาษาแม่ให้เจริญงอกงาม (Mother - Tongue Cultivation and Enrichment) เพราะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การทะนุบำรุงภาษาแม่อาจทำได้โดย การปรับปรุงตำราไวยากรณ์และการเรียนการสอนภาษาแม่ การวิเคราะห์ภาษาท้องถิ่น การศึกษาคติชาวบ้าน (Folklore) การถ้อยคำตลอดจนการวางแผนสร้างศัพท์ (Term / Terminology Planning) ซึ่งจะทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาภาษาให้ทันสมัยและงอกงามยิ่งขึ้น (Language Modernization) (ประพาศน์ พุทธิประภา และคนอื่น ๆ

ในประเทศสวีเดน รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างคำศัพท์
 ขึ้นใหม่ในภาษาจึงได้ตั้งคณะกรรมการภาษาสวีเดน (The Swedish Language
 Committee) ซึ่งประกอบด้วยนักภาษาศาสตร์และตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ มี
 หน้าที่วางแผนและทะนุบำรุงภาษาเพื่อรักษาความเป็นเอกภาพของภาษาของตน คณะ
 กรรมการชุดนี้มีความสนใจเป็นพิเศษในด้านการเปลี่ยนแปลงของภาษาสวีเดน โดยเฉพาะ
 ในด้านวงศัพท์และรูปแบบที่แตกต่างกันของภาษาราชการและภาษาในอาชีพต่าง ๆ
 ตลอดจนคำศัพท์ใหม่ ๆ ที่รับมาใช้ ใน ค.ศ. 1967 คณะกรรมการภาษาสวีเดนได้จัด
 พิมพ์หนังสือภาษากฎหมาย (a booklet on the language of laws)
 เพื่อให้คนทั่วไปสามารถเข้าใจภาษากฎหมายได้ดียิ่งขึ้น หนังสือที่คณะกรรมการภาษาสวีเดน
 ได้จัดพิมพ์ขึ้นจนถึงปัจจุบันนี้มีจำนวนถึง 55 เล่ม นอกจากนี้ ประชาชนยังสามารถขอคำ
 แนะนำเกี่ยวกับการใช้ภาษาสวีเดน ซึ่งเป็นบริการที่ให้ประโยชน์มาก แต่ละปีจะมีคำถาม
 มากกว่า 7,000 คำถาม ส่วนใหญ่เป็นการถามทางโทรศัพท์ คำถามส่วนมากจะเกี่ยวกับ
 คำศัพท์ซึ่งอยู่นอกความรับผิดชอบของศูนย์กำหนดศัพท์วิชาการของสวีเดน (Swedish
 Center of Technical Terminology) (The Swedish Language
 Committee. 1975 : 3 - 4)

การสร้างศัพท์ของประเทศบังคลาเทศ

สำหรับการสร้างศัพท์ของประเทศบังคลาเทศนั้น เป็นการสร้างศัพท์ขึ้นโดยการ
 ถ่ายทอดความหมายของคำจากภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาเบงกาลี (Term Transfer)
 แต่มีคนไม่เห็นด้วย เพราะอาจจะทำให้เกิดความสับสนและมีข้อบกพร่องได้ จึงได้เสนอ
 วิธีการสร้างศัพท์ขึ้น 3 วิธีคือ

1. การถ่ายเสียงตัวอักษร (Transliterate)
2. การใช้คำภาษาอังกฤษปนกับภาษาเบงกาลี
3. ใช้คำเก่า ๆ ซึ่งเลิกใช้ไปแล้ว แต่มีความหมาย แล้วนำมาปรับปรุง

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะต้องพิจารณาก่อนการสร้างคำใหม่ (Term Transfer) ก็คือลักษณะของภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. building language คือภาษาที่ไม่จำเป็นต้องยืมคำจากภาษาอื่น แต่อาจจะต้องใช้สามารถสร้างได้โดยใช้คำเดิม (root) และปัจจัย (suffix) ของภาษาตนเองได้

2. borrowing language คือ ภาษาที่อยู่ใต้อิทธิพลภาษาอื่น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยคำจากภาษาอื่นเมื่อต้องการใช้

Enamul Haq ซึ่งเป็นกรรมการคนหนึ่งในองค์การวางแผนภาษาในบังกลาเทศ (Language Planning Agencies in Bangladesh) และเป็นคนสร้างคำใหม่ ๆ ควบ ได้เสนอกฎ 2 กฎ คือ (Haq. 1973 : 31 - 50)

1. กฎของการแปล (principle of translation) เป็นการสร้างคำโดยใช้คำในภาษาเบงกาลีแทนคำภาษาอังกฤษ เช่น

uro - jahaj (flying + ship) (aeroplane)

dubo - jahaj (diving + ship) (submarine)

2. กฎของการกลืน (principle of assimilation) เป็นการสร้างคำโดยเปลี่ยนเสียงคำเดิมในภาษาอังกฤษ เช่น

aktin (acting)

ingil (engine)

Haq เห็นด้วยกับการสร้างคำโดยใช้ภาษาเบงกาลีที่เหมาะสมและเสนอว่าเมื่อคำใดมีใช้ในภาษาถึง 6 ภาษาแล้ว ก็ไม่ต้องคิดคำขึ้นใหม่ ให้ใช้ได้เลย

อย่างไรก็ตาม คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นก็มีปัญหาในการใช้ จากแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งได้รวบรวมคำ 75 คำ มีทั้งคำที่คุ้นเคยและคำที่สร้างขึ้นใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งนักทะนุบำรุงภาษา (language cultivators) ผู้กำหนด

นโยบาย (policy makers) ครู นักเรียน และผู้มีอาชีพอื่น ๆ สรุปผลได้ว่า คำคำใดเป็นคำที่คุ้นเคย โอกาสที่ประชาชนจะยอมรับคำนั้นก็น่าจะมีมากกว่าคำที่ไม่คุ้นเคย

ดังนั้น การพิมพ์คำใหม่ ๆ ลงในพจนานุกรมและการใช้โปสเตอร์นั้นไม่เป็นการเพียงพอที่จะเผยแพร่ แต่จะต้องมีการพิมพ์ลงในแบบเรียน ครู ผู้บริหาร ตลอดจนสื่อมวลชนต่าง ๆ ควรจะมีหน้าที่เป็นผู้เผยแพร่ศัพท์ใหม่ ๆ นี้ด้วย ดังนั้นในบังกลาเทศ หน่วยงานทุกหน่วยงานมีส่วนในการช่วยเผยแพร่คำใหม่ ๆ ซึ่งทำให้ชาวบังกลาเทศยอมรับคำเหล่านั้นมาใช้

ในประเทศไทย คำศัพท์ในภาษาอังกฤษเป็นคำศัพท์ที่เข้ามาแพร่หลายมากที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นที่การทับศัพท์หรือการแปลคำภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย โดยอาจจะใช้คำไทย บาลีและสันสกฤตเข้ามาช่วยเพื่อให้ได้คำที่เหมาะสม

การใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษในประเทศไทย

การเขียนคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษเริ่มปรากฏมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในระยะนี้ยังไม่ค่อยมีคำซึ่งเป็นศัพท์บัญญัติในภาษาไทยที่จะใช้ให้ตรงตามภาษาอังกฤษ แต่มีคำที่ใช้เป็นคำทับศัพท์ อาจเป็นเพราะคำภาษาอังกฤษส่วนมากที่นำมาใช้เป็นชื่อเมือง ชื่อคน ชื่อตำแหน่ง และจะเห็นว่าในการเขียนชื่อภาษาอังกฤษเหล่านี้มาเป็นตัวอักษรไทยในภาษาสมัยก่อน ยังไม่มีวิธีที่แน่นอน คงจะถือเอาวิธีเขียนความเสียงที่ได้ยิน และความสะดวกในการออกเสียงที่ปรับให้เข้ากับลิ้นของคนไทยแล้วเป็นสำคัญ คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษในระยะนี้อาจแบ่งได้เป็น 2 พวก คือ

1. คำทับศัพท์ที่คัดแปลงให้เป็นเสียงไทย ในภาษาสมัยก่อนการเขียนคำศัพท์ อาจถือเอาความเสียงของคำภาษาอังกฤษที่ได้คัดแปลงให้เป็นเสียงไทย ๆ แล้ว เช่น

การะฝัด Crawford มิสเตอร์ปาก Mr. Park

โหมนิว Home news

2. คำทับศัพท์ที่พยายามให้เป็นเสียงคล้ายในภาษาเดิม ไม่ได้ดัดแปลงให้เป็นเสียงไทย ๆ ในภาษาสมัยก่อน การเขียนคำทับศัพท์อาจพยายามให้เป็นเสียงคล้ายในภาษาอังกฤษ คือไม่ได้ดัดแปลงให้เป็นเสียงไทย ๆ เช่น

เอมเปรอ Emperor บักกิงแฮม Buckingham

วาชิงตัน Washington

(วัลยา วิกฤตลพ 2513 : 157 - 158)

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การเขียนถ่ายถอดคำภาษาอังกฤษในสมัยนี้มีวิธีใหญ่ ๆ ซึ่งแต่ละวิธีมีกฎเกณฑ์มากขึ้นกว่าในสมัยรัชกาลที่ 4 ดังนี้

1. เขียนถ่ายถอดตามเสียงที่อ่านหรือเสียงที่ไถ่กิน พยางค์ที่ไม่ลงน้ำหนักของคำภาษาอังกฤษ ก็จะรวมเข้ากับพยางค์ที่ลงน้ำหนัก เสียงพยัญชนะหรือสระตัวใดที่ไม่ปรากฏเสียงก็จะไม่ถ่ายถอดเป็นตัวอักษร เช่น

ออปรา opera สตูดิโอ studio

แกลอรี gallery

2. เขียนถ่ายถอดตามอักษรของคำเดิม คือ ถ่ายถอดตัวพยัญชนะ สระ ทั้งที่ออกเสียงและไม่ออกเสียงลงในคำภาษาไทย ตัวใดที่ไม่ออกเสียงก็จะใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตมาเสียงนั้น ผู้ที่เขียนคำภาษาอังกฤษโดยพยายามรักษาตัวสะกดการันต์ไว้มากที่สุดคือ พระยาศรีสทเทพ (เส็ง วิริยศิริ) ซึ่งเป็นราชเลขาธุการในพระองค์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำเหล่านี้เช่นคำว่า

ปาล์ม Palm

อียิปต์ Egypt

ไมล์ mile

(วิชา อุดมวงศ์ 2524 : 92)

ปัจจุบันนี้ ความก้าวหน้าทางวิชาการได้เป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว การถ่ายทอดวิชาการจากภาษาอื่นมาสู่ภาษาไทยย่อมเป็นเรื่องจำเป็นและรีบด่วน เพื่อความเจริญรุ่งเรืองทางวิชาการของประเทศชาติและประชาชน ในการถ่ายทอดวิชาการนี้จำเป็นต้องมีการบัญญัติศัพท์ขึ้น และเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการบัญญัติศัพท์ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาบัญญัติศัพท์ภาษาไทยขึ้นคณะหนึ่ง เมื่อเดือน พฤษภาคม 2485 ตามขอเสนอของสำนักนายกรัฐมนตรีที่ปรารภว่า ศัพท์ภาษาไทยที่ใช้อยู่ในเวลานี้ ยังไม่เพียงพอแก่การแต่งตำรับตำราต่าง ๆ ฉะนั้นจึงควรตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาบัญญัติศัพท์ให้เพียงพอแก่การนั้น และถ้าคำใดเป็นคำวิชาการไม่สามารถหาคำไทยมาใช้ให้ตรงกับความต้องการ ก็ให้ใช้วิธีทับศัพท์ คณะรัฐมนตรีได้มอบหมายงานนี้ให้ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการร่วมกับผู้แทนของกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และให้เสนอศัพท์ที่พิจารณาแล้วให้อนุกรรมการของวรรณคดีสมาคมพิจารณาเห็นชอบเสียก่อน ก่อนเสนอให้ประกาศใช้

คณะกรรมการคณะนี้ได้พิจารณาบัญญัติศัพท์ไปอย่างรวดเร็วมาก กล่าวคือ

1. พิจารณาวินัยศัพท์คำอักษรโรมัน และกำหนดชื่อทวีป ประเทศ เมือง หลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ เสร็จ ประกาศใช้เมื่อ 23 กันยายน 2485 (กำหนดชื่อประเทศ เมืองหลวง ฯ ปัจจุบันได้ออนมาอยู่เป็นงานของคณะกรรมการทำอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ในกองธรรมศาสตร์และการเมือง ได้แก้ไขปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2520 และตีพิมพ์ซ้ำ พ.ศ. 2524)

158178

2. พิจารณาศัพท์วิทยาศาสตร์ เสร็จ ประกาศใช้เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2486
3. พิจารณาศัพท์แพทย์ ประกาศใช้เมื่อ 3 สิงหาคม 2487
4. พิจารณาศัพท์สถิติ ประกาศใช้เมื่อ 14 กรกฎาคม 2487
5. พิจารณาศัพท์คณิตศาสตร์ เสร็จ ในปลายปี 2487 แต่ยังไม่ได้ประกาศใช้ (ศัพท์วิทยาศาสตร์ ศัพท์แพทย์ ศัพท์สถิติ ศัพท์คณิตศาสตร์ ได้โอนมาอยู่ในหน้าที่ของคณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ กองวิทยาศาสตร์)

งานทั้งหมดนี้ คณะกรรมการพิจารณาศัพท์บัญญัติได้พิจารณาเสร็จแล้วก็เสนอใต้อนุกรรมการของวรรณคดีสมาคมพิจารณารับรองก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น (อภิศักดิ์ ทองบุญ 2519 : 41 - 43)

ต่อมา เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2488 พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงษ์ประพันธ์ ในฐานะประธานคณะกรรมการพิจารณาศัพท์บัญญัติภาษาไทย ได้มีลายพระหัตถ์ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำความเสนอคณะรัฐมนตรี ขอให้ราชบัณฑิตยสถานเป็นผู้พิจารณาศัพท์บัญญัติคำานปรัชญา จิตวิทยา วิชาครู แทนอนุกรรมการของวรรณคดีสมาคม ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2488 อนุมัติให้ราชบัณฑิตยสถานเป็นผู้พิจารณาแทนตามที่พระองค์ทรงเสนอ พระองค์จึงทรงมีลายพระหัตถ์ลงวันที่ 19 ธันวาคม แจ้งให้ราชบัณฑิตยสถานทราบมติของคณะรัฐมนตรีนั้น แต่เนื่องด้วยขณะนั้นราชบัณฑิตยสถานยังไม่พร้อมจะดำเนินงานนี้ เมื่อรับมาแล้วงานจึงหยุดชะงักไปชั่วระยะหนึ่ง จนถึง พ.ศ. 2503 ราชบัณฑิตยสถานจึงได้ทูลหาว่าจะรื้อฟื้นงานบัญญัติศัพท์ขึ้นมาอีก พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนคราธิพงษ์ประพันธ์ก็ทรงเห็นชอบด้วยในที่สุดคณะรัฐมนตรีลงมติเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2504 อนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยขึ้นตามที่ราชบัณฑิตยสถานเสนอ คณะกรรมการชุดนี้มีพลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงษ์ประพันธ์ทรงเป็นที่ปรึกษา มีพระยาอนุমানราชชนเป็นประธานกรรมการ มีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนของกระทรวงทบวงกรมและสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่เกี่ยวข้องกับศัพท์

ที่จะพิจารณานั้น ๆ ร่วมเป็นกรรมการ โดยมีหน้าที่บัญญัติศัพท์ภาษาไทยขึ้นให้เพียงพอ
แก่การแต่งตำรา และพิจารณารับรองศัพท์ต่าง ๆ ซึ่งหน่วยราชการเสนอมา แล้วจัด
ทำเป็นประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อประกาศใช้ให้เป็นมาตรฐาน กรรมการคณะนี้
ได้พิจารณารับรองศัพท์ชลประทาน ศัพท์อุษณียวิทยา ศัพท์สัตวแพทย์ ศัพท์กลีกรรม ซึ่ง
กระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เสนอมา ส่วนศัพท์แพทย์ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขเสนอมา
นั้น ราชบัณฑิตยสถานได้พิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. 2508 พิจารณารับรองศัพท์วิชาการ
ศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกรมวิชาการได้จัดพิมพ์เผยแพร่เมื่อ
พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2521 นอกจากนี้ได้พิจารณาศัพท์คณิตศาสตร์และศัพท์ป่าไม้
พิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. 2520 (ราชบัณฑิตยสถาน 2524 : 15)

สำหรับการบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้นั้น คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยได้เลือก
จัดทำศัพท์สาขาสังคมวิทยาเป็นลำดับแรก เพราะเป็นวิชาใหม่ที่กำลังมีผู้สนใจศึกษา
มากขึ้นทุกที

แต่โดยที่ความก้าวหน้าทางวิชาการ เป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
ทุกสาขาวิชา คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยเพียงคณะเดียวไม่สามารถบัญญัติศัพท์
สาขาต่าง ๆ ให้ทันกับความต้องการของความเจริญทางวิชาการได้ ราชบัณฑิตยสถาน
จึงได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ขึ้นมาอีกคณะหนึ่ง
เพื่อทำหน้าที่บัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ทุกสาขาเมื่อ พ.ศ. 2520 คณะกรรมการคณะนี้
ได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงศัพท์คณิตศาสตร์ ซึ่งราชบัณฑิตยสถานได้จัดพิมพ์เมื่อ พ.ศ.
2510 ใหม่ ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาคณิตศาสตร์ในปัจจุบัน และได้พิมพ์เผยแพร่
เมื่อ พ.ศ. 2523 แล้ว (ราชบัณฑิตยสถาน 2524 : 16)

ในปัจจุบัน ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบงานการบัญญัติศัพท์
ดังนี้

1. กองธรรมศาสตร์และการเมือง มีอนุกรรมการบัญญัติศัพท์ 3 คณะ คือ
 - 1.1 อนุกรรมการบัญญัติศัพท์ประวัติศาสตร์ มีหน้าที่บัญญัติศัพท์และทำคำอธิบายศัพท์ประวัติศาสตร์ ซึ่งจะรวบรวมเป็นพจนานุกรม หรือสารานุกรมประวัติศาสตร์
 - 1.2 อนุกรรมการบัญญัติศัพท์ปรัชญา มีหน้าที่บัญญัติศัพท์และทำบทนิยามศัพท์ปรัชญาและตรรกศาสตร์ เพื่อจัดทำเป็นพจนานุกรมศัพท์ปรัชญาและตรรกศาสตร์
 - 1.3 อนุกรรมการบัญญัติศัพท์สังคมศาสตร์ มีหน้าที่บัญญัติศัพท์สังคมศาสตร์
2. กองวิทยาศาสตร์ มีฝ่ายบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ ซึ่งได้จัดทำในรูปของคณะกรรมการ เรียกว่า คณะกรรมการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการบัญญัติศัพท์วิทยาศาสตร์ทุกสาขาวิชา

3. กองศิลปกรรม มีฝ่ายบัญญัติศัพท์ภาษาไทย ซึ่งมีหน้าที่บัญญัติศัพท์ทางวิชาการ ภาษาต่างประเทศทั่ว ๆ ไป ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายใจของราชบัณฑิตยสถาน นอกจากนี้ฝ่ายบัญญัติศัพท์ภาษาไทยยังมีโครงการที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงาน ศึกษาค้นคว้าการบัญญัติศัพท์ โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อบริการแก่ผู้ต้องการใช้ทั่วไป โดยติดก่อนหน่วยงานที่มีการบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้ให้ส่งศัพท์มายังราชบัณฑิตยสถาน จากนั้นจะเก็บศัพท์บัญญัติแต่ละคำทั้งอังกฤษ-ไทย และไทย-อังกฤษ พร้อมทั้งระบุที่มาลงบนบัตรแข็ง จัดเรียงตามลำดับอักษรเก็บเข้าคู่มือรายการ จัดทำบัตรอ้างอิง (cross reference) (ราชบัณฑิตยสถาน ม.ป.ป. : ๕๖ - ๖๐)

การบัญญัติศัพท์ คือ การตั้งศัพท์ใหม่บนเวียง โดยมีตราอ่านาจประทับอยู่ คือ อานาจแห่งรัฐในกรณีศัพท์กฎหมายในประมวลกฎหมาย หรือศัพท์กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงกลาโหม ฯลฯ และอานาจเฉพาะตัวในกรณีบัณฑิต เช่น รัชกาลที่ 6 แต่อานาจนั้นจะสูงเท่าไรก็ตาม ศัพท์ที่ตั้งขึ้นจะไม่หมิ่นเวียงเป็นการถาวร หากว่าศัพท์นั้นคนไทยนิยมใช้ ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่สะดวกแก่การออกเสียง หรืออาจจะ เป็นเพราะศัพท์ที่คนไทยฟังแล้ว เข้าใจความหมายได้ยาก หรือไม่คุ้นเคยกับศัพท์นั้น รูปศัพท์ นั้นเขียนเยื่อ ไม่สะดวกต่อการใช้ ซึ่งก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ ดังกับ ผู้บัญญัติศัพท์

ต้องพร้อมที่จะเผชิญกับผู้พากษ์วิจารณ์ (คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ 2516 : 1)

เกณฑ์การบัญญัติศัพท์นั้นได้มีการวางเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. การศึกษาคำขึ้นใหม่ คือ การผูกคำขึ้นเพื่อให้เป็นศัพท์ขึ้นมา โดยใช้คำไทยก่อน เช่น

ภาษาทั่วไป เช่น

ไฟฟ้า electricity พัดลม electric fan

ภาษาวิชาการ เช่น

ข่าวกรอง intelligence

ค่าคงตัว constant

(ระอบ โปะะกฤษณะ 2518 : 5)

คำเหล่านี้ก็คือศัพท์บัญญัตินั่นเอง ศัพท์ประเภทนี้ให้ความหมายตรงตามศัพท์ เข้าใจง่ายทั้งความหมายและเสียง คนทั่วไปจึงรับมาใช้ทันที แม้ว่าบางคำจะดูเหมือนเป็นรูปประโยคหรือการแปลความศัพท์เดิมเสียทีเดียว ในการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานก็ได้พยายามใช้วิธีนี้ก่อนวิธีอื่น

แต่บางครั้งก็ไม่สามารถหาคำไทยมาใช้ได้ จึงต้องหันมาใช้คำบาลี-สันสกฤตที่มีใช้เป็นคำไทยอยู่แล้วมาผูกขึ้น ศัพท์บัญญัติที่เกิดจากวิธีนี้จะเป็นศัพท์จริง ๆ คือ กระทบักตรงตามต้นศัพท์เดิม แต่ต้องการเวลา เช่น

ปฏิรูป reform สหภาพ union

ปฏิวัติ revolution บุคลากร personnel

(สุจิตรา กลิ่นเกษร 2518 : 17)

นอกจากนี้ยังมีการสร้างคำขึ้นใหม่ โดยใช้คำบาลี-สันสกฤตหรือภาษาต่างประเทศเองซ้อนหรือประสมกับคำไทย เช่น

รถเมล์ bus

รถมอเตอร์ไซด์ motorcycle

การคางงาน wedding card อเมริกันนิยม Americanism

(บรรจบ พันธุมธา 2520 : 51)

2. การทับศัพท์ คือ การถ่ายเสียงศัพท์ในภาษาเดิมออกมาให้เป็นภาษาไทย คณะกรรมการบัญญัติจะใช้วิธีนี้ต่อเมื่อไม่สามารถใช้วิธีที่ 1 ได้ หรือในกรณีที่เห็นว่าศัพท์นั้นเป็นศัพท์เทคนิคที่ใช้เฉพาะในวิชาการนั้น ๆ และใช้ทับศัพท์มาจนเป็นที่เข้าใจในหมู่ผู้ใช้แล้ว สำหรับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ที่ใช้กันอยู่ ใ้แก่ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง บัญญัติศัพท์ฉบับที่ 1 โยแนบที่ 1 วิธีทับศัพท์ ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2485 แต่ในปัจจุบันนี้เมื่อนำหลักเกณฑ์นี้มาใช้ก็เกิดปัญหาหลายประการ ดังนั้นในเดือนธันวาคม 2523 ราชบัณฑิตยสถานได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "อนุกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์" ซึ่งได้พยายามวางหลักเกณฑ์ให้ครอบคลุมถึงปัญหาต่าง ๆ ที่จะพึงมีในการทับศัพท์นอกเหนือจากการเทียบเสียงสระและพยัญชนะที่ได้แสดงไว้ในตาราง และยังได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ เครื่องหมายทัณฑฆาต ไม้ไต่คู้ เครื่องหมายยัติภังค์ ตลอดจนหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทับศัพท์ คำคุณศัพท์ คำที่มีพยัญชนะซ้อน คำผสม คำย่อ ฯลฯ แต่หลักเกณฑ์นี้ยังไม่เป็นที่ยุติ เพราะยังไม่ได้นำมาพิจารณาจากคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยและประกาศให้ใช้เป็นทางการ

(รายงานประจำปี 2526 ราชบัณฑิตยสถาน ม.ป.ป. : 71)

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีหลักเกณฑ์ไว้แล้ว แต่ในทางปฏิบัติยังมีปัญหาอยู่บ้าง โดยเฉพาะเรื่องวรรณยุกต์ที่กำกับไว้เพื่อบังคับการออกเสียงตามอักษรวิธีไทยว่าจำเป็นจะต้องใส่เข้าไปกำกับไว้ด้วยหรือไม่ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ไม่รู้นศัพท์ภาษาที่นำมาทับศัพท์จะได้อ่านออกเสียงได้ตรงตามสำเนียงภาษาเดิม เช่น จะทับศัพท์ชื่อธาตุต่าง ๆ ว่า

อีเลียม ไนโตรเจน หรืออีเลียม ไนโตรเจน

ในเรื่องนี้ คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าไม่จำเป็นต้องใช้วรรณยุกต์กำกับ เนื่องจากคำในภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษแล้วออกเสียงไม่แน่นอน จะออกเสียงอย่างไรย่อมแล้วแต่ประโยค หรือตำแหน่งของคำในประโยค (สุจิตรา กลิ่นเกษร 2518 : 17 - 20)

ในปัจจุบัน มีแนวโน้มการใช้ศัพท์น้อยลง ศัพท์บัญญัติส่วนใหญ่ออกมาในรูปแบบแปลหรือ กระจายความแบบคำต่อคำจากต้นศัพท์

การฝึกลักษณะภาพ character training

ระดับการครองชีพ level of living

การเปลี่ยนแปลงทางประชากร population chance

(สุจิตรา กลิ่นเกษร 2519 : 25)

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (พัชรี โภคาสัมฤทธิ์ 2526 : 58 - 61) ได้วิจัย เกี่ยวกับการยืมและทัศนคติเกี่ยวกับการยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย พบว่า การ บัญญัติศัพท์เพื่อใช้โดยทั่ว ๆ ไปยังไม่เพียงพอ การบัญญัติศัพท์โดยทั่วไปยังไม่แพร่หลาย ไปยังประชาชน แต่ละสาขาวิชาควรมีคณะกรรมการ เพื่อบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้ ศัพท์บัญญัติ บางคำในสาขาวิชาการยากกว่าศัพท์ในภาษาอังกฤษ ศัพท์บัญญัติควรใช้คำสั้น ๆ ง่าย ๆ เท่าที่จะหาได้ และในกรณีที่หาศัพท์บัญญัติที่เหมาะสมไม่ได้ ควรใช้คำทับศัพท์ ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ในการอ่านตำราต่างประเทศด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องการศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ลักษณะของข้อมูลที่ได้มาในการศึกษาค้นคว้านี้ แยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมจากหนังสือภาษาศาสตร์ 12 เล่ม
2. ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามแบบสอบถามของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์

ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้คือ

1. คำนีฬัฒนาการจากหนังสือภาษาศาสตร์ 12 เล่ม
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัย 36 แห่ง

และมหาวิทยาลัย 9 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

1. คำนีฬัฒนาการที่ปรากฏในหนังสือภาษาศาสตร์ข้างต้นตั้งแต่ 2 เล่มขึ้นไป
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

2.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู
ได้มาจากการสุ่ม ดังนี้

2.1.1 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random
sampling) จากกลุ่มวิทยาลัยครู 6 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ
- 2) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 3) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง
- 4) กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง
- 5) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก
- 6) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้

2.1.2 นำกลุ่มวิทยาลัยครู 6 กลุ่ม มาสุ่มอย่างง่าย (Simple
random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 2 วิทยาลัย

- 1) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ
 - ก. วิทยาลัยครูเชียงใหม่
 - ข. วิทยาลัยครูพินิจสงคราม พิษณุโลก
- 2) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ก. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
 - ข. วิทยาลัยครูอุบลราชธานี
- 3) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลาง
 - ก. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยสงครักษ์
 - ข. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
- 4) กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง
 - ก. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
 - ข. วิทยาลัยครูสวนกุหลิม

- 5) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตก
 - ก. วิทยาลัยครูนครปฐม
 - ข. วิทยาลัยครูเพชรบุรี
- 6) กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้
 - ก. วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
 - ข. วิทยาลัยครูสงขลา

2.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย
ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ใ้กลุ่มตัวอย่าง
3 มหาวิทยาลัย

- 2.2.1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2.2.2 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 2.2.3 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษามีดังต่อไปนี้
 - 1.1 ตารางบันทึกศัพท์ภาษาศาสตร์
 - 1.2 แบบสอบถามการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์
2. การสร้างเครื่องมือ
 - 2.1 ตารางบันทึกศัพท์ภาษาศาสตร์ มีสำคัญการสร้างดังต่อไปนี้
 - 2.1.1 ศึกษารายชื่อหนังสือภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย
 - 2.1.2 ศึกษาการใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์จากหนังสือภาษาศาสตร์
 - 2.2.3 สร้างแบบบันทึกดังตัวอย่าง

คำศัพท์	คำ	เล่มที่ 1	เล่มที่ 2	เล่มที่ 3	เล่มที่ 4	เล่มที่ 5	เล่มที่ 6	เล่มที่ 7
1	acoustic phonetics	กลศาสตร์เสียง เสียงกักเสียง แทรก	กลศาสตร์เสียง		กลศาสตร์เสียง			
2	affricate	เสียงกักที่เสียดเสียด			เสียงหยุดควบ เสียดเสียด			
3	glottal stop	เสียง เสียงข้างลิ้น	เสียงข้าง เสียงพยัญชนะ ข้าง					
4	lateral							
5	phonology			โครงสร้าง ระดับเสียง				สัทวิทยา
6	stop	เสียงกัก			เสียงกัก			เสียงหยุด

คำศัพท์	คำ	เล่มที่ 8	เล่มที่ 9	เล่มที่ 10	เล่มที่ 11	เล่มที่ 12
1	acoustic phonetics					
2	affricate	เสียงพยักแทรก	เสียงกึ่งพยัก กึ่งแทรก			นิยามศัพท์ศาสตร์ เสียงกึ่งเสียดสี
3	glottal stop	เสียงกตพอยพยัก	เสียงกตพอยพยัก			เสียงพุกในคอหอย เสียงข้างลิ้น
4	lateral	เสียงลอคซาง	เสียงลอคซาง		เสียงข้างลิ้น	สรีรวิทยา เสียงพุก, เสียงกัก
5	phonology	ระบบเสียง		สรีรวิทยา		
6	stop	เสียงพยัก	เสียงพยัก	เสียงกัก		

เล่มที่ 1 หมายถึง ศาสตร์แห่งภาษาของภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เล่มที่ 2 หมายถึง ระบบเสียงภาษาไทย ของ กาญจนา นาคสกุล

เล่มที่ 3 หมายถึง ภาษาอังกฤษ : คำและโครงสร้างของ เกษมศรีวงศ์เลิศวิทย์

เล่มที่ 4 หมายถึง สัทศาสตร์ภาษาอังกฤษเบื้องต้นของ ณรงค์ คงชาติศรี

เล่มที่ 5 หมายถึง ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทย เปรียบเทียบของ กุญแจพร ชำนิโรคศาสตร์

เล่มที่ 6 หมายถึง ภาษาศาสตร์ประยุกต์สำหรับการสอนภาษาอังกฤษของ

ชัยวัฒน์ ปาณะกุล และ สุชาวดี วัฒนผล

เล่มที่ 7 หมายถึง สัทศาสตร์และสรีรวิทยาเบื้องต้นของ พิณทิพย์ หวยเจริญ

เล่มที่ 8 หมายถึง ภาษาและภาษาศาสตร์ของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์

เล่มที่ 9 หมายถึง ภาษาศาสตร์เชิงประวัติของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์

เล่มที่ 10 หมายถึง เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 1 - 6

ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เล่มที่ 11 หมายถึง เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7 - 15

ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เล่มที่ 12 หมายถึง ภาษาศาสตร์เบื้องต้นของ คุณม วิโรจน์ฉีกชิตต์

2.2 แบบสอบถามการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์มีลำดับการสร้าง ดังนี้

2.2.1 คัดเลือกศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งมีศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป

2.2.2 สร้างแบบสอบถามทั้งตัวอย่าง

คำชี้แจง ถ้าท่านใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ต่อไปนี้คำใด ขอให้กากบาท (X)
 ทั้บข้อนั้น หากท่านใช้คำอื่น โปรดเขียนคำนั้นลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

ตัวอย่างการตอบ

คำที่	คำ	ใช้คำว่า
0	allophone	ก. เสียงย่อย ข. หน่วยเสียงย่อย ค.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- บันทึกศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทยลงในแบบบันทึกคำ
- นำศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งมีศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป มาสร้างเป็นแบบสอบถามในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ใ้คำศัพท์ 132 คำ แยกตามตัวเลือกไว้ดังนี้
 - คำศัพท์ที่มี 2 คำเลือก มี 88 คำ
 - คำศัพท์ที่มี 3 คำเลือก มี 34 คำ
 - คำศัพท์ที่มี 4 คำเลือก มี 10 คำ
- ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง คืออาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู 12 แห่ง และมหาวิทยาลัย 3 แห่ง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ตอบคืนมา
1. วิทยาลัยครูเชียงใหม่	6	6
2. วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม	6	6
3. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	6	2
4. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	6	6
5. วิทยาลัยครูบุรีรัมย์	6	6
6. วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	6	6
7. วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	6	5
8. วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	5	5
9. วิทยาลัยครูนครปฐม	6	6
10. วิทยาลัยครูเพชรบุรี	6	2
11. วิทยาลัยครูสงขลา	6	5
12. วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	6	5
13. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	11	11
14. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	6	6
15. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	6	4
รวม	<u>94</u>	<u>81</u>

4. นำศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ซึ่งมีการเลือกใช้มากมาวิเคราะห์ถึงวิธีการสร้างศัพท์และหาการยอดของการใช้คำศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู 12 แห่ง และมหาวิทยาลัย 3 แห่ง

การวิเคราะห์ขอมูล

1. วิเคราะห์รูปแบบการสร้างศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยจากคำที่มีการเลือกใช้มาก

1.1 การบัญญัติศัพท์ คือ การผูกคำขึ้นเพื่อภาษาบาลีและสันสกฤต แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

1.1.1 การใช้ศัพท์บัญญัติ

umaspi
point of a

1.1.2 การใช้ศัพท์บัญญัติซึ่งมี

Anthropological Linguistics มานุษยภาษาศาสตร์

Anthropology (มานุษยวิทยา) + Linguistics (ภาษาศาสตร์)

1.1.3 การบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่ เช่น articulator กรมมาจากรูปศัพท์เดิม คือ กรม แปลว่า การกระทำ เป็นเครื่องทำอินทรีย์ ประกอบขึ้นจาก กฏ ซากู ในความว่า กระทำ ลง ยุ บัจจย แล้วแปลงเป็น อณ ไครูปสำเร็จแล้วเป็น กรม เมื่อไทยนำมาใช้เปลี่ยนเป็น กรม

1.2 การแปลศัพท์เช่น

open vowel	สระเปิด
glottal	เสียงของคอ
infix	คำเติมกลาง
epenthesis	การแทรกเสียง

1.3 การผสม โดยการนำวิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 มาใช้ร่วมกัน เช่น

aspiration	ศัพท์ลักษณะกลุ่มลม
bound morpheme	หน่วยคำไม่อิสระ
suffix	หน่วยท้ายศัพท์

2. วิเคราะห์การใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย โดยหาคำร้อยละของการใช้คำศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยของอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ในวิทยาลัยครู 12 แห่ง และมหาวิทยาลัย 3 แห่ง

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ความดีในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยและผลการหาการยอดละของการใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เป็นผลการศึกษาวิธีการสร้างศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย

ส่วนที่ 1

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามในค่านวติการศึกษาสถานศึกษาที่ทำการสอน และสาขาภาษาศาสตร์ที่สอน พอสรุปได้ดังนี้

1.1.1 เป็นผู้สอนภาษาศาสตร์ในวิทยาลัยครูมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี 5 คน สูงกว่าปริญญาตรี 4 คน ระดับปริญญาโท 50 คน และระดับปริญญาเอก 1 คน รวมเป็น 60 คน

1.1.2 เป็นผู้สอนภาษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท 11 คน และระดับปริญญาเอก 10 คน รวมเป็น 21 คน

1.1.3 สาขาภาษาศาสตร์ที่ผู้ทอแบบสอบถามเคยสอนและ/หรือ
 กำลังสอนมากที่สุดคือ Introduction to Linguistics รองลงมาที่เป็น
 Phonology, Syntax, Morphology, Semantics, Introduction to
 Phonetics, ภาษาศาสตร์เบื้องต้นสำหรับครู, Comparative Linguistics,
 Historical Linguistics, Sociolinguistics และ Dialectology
 ความสำคัญและที่มีสอนเพียง 1 คน ก็คือวิชาดังต่อไปนี้ Applied Linguistics,
 Contrastive Linguistics, Field Linguistics, Language
 Acquisition, Lexicography, Linguistic Theories,
 Psycholinguistics, SEA Linguistics, Tagmemics,
 การฟังและการฝึกออกเสียง และภาษาศาสตร์วิเคราะห์

(ดูรายละเอียดส่วนหัวของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมในภาคผนวก ข.)

1.2 ความถี่ในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความถี่ในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

1/5 81

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
1	Acoustic Phonetics	กลศาสตร์ ของคำ เสียง	69	นิทานศาสตร์	3	3	5	1
2	allomorph	หน่วยคำ เสียง	63	หน่วยย่อยของคำ เสียง	9	6	2	1
3	allophone	เสียง	24	หน่วยเสียงย่อย	52	1	3	1
4	Anthropological Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิง มนุษย์วิทยา	58	มานุษยภาษาศาสตร์	16	3	2	2
5	articulator	อวัยวะที่เป็นส่วน กระทำอาการ	29	กรรม	25	19	6	2
6	Articulatory Phonetics	สรีรศาสตร์	63	การออกเสียง ในภาษา	9	5	3	1
7	assimilation	การกลมกลืนของ เสียง	18	การกลมกลืนเสียง	58	4	-	1
8	bilingual	พูดสองภาษา	10	พูดสองภาษา	59	6	4	2

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ช	ความถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
9	blade of the tongue	ด้านหลังของปลาย ลิ้นส่วนปลาย	36	ปลายลิ้น	30	9	3	3
10	cardinal vowels	สระหลัก	35	เสียงสระตาราง มาตรฐาน	27	11	7	1
11	case frame	กรอบของการก	18	กรอบการก	49	2	11	1
12	case grammar	คุณสมบัติความ สัมพันธ์ของคำ	15	ไวยากรณ์การก	58	1	5	2
13	clicks	เสียงเคาะปาก	16	เสียงเคาะลิ้น	50	7	5	3
14	Comparative Linguistics	ภาษาศาสตร์ แนวเปรียบเทียบ	5	ภาษาศาสตร์ เปรียบเทียบ	74	1	-	1
15	complete assimilation	การกลมกลืน สมบูรณ์	45	การกลมกลืน ทุกด้าน	24	8	3	1
16	complete loss	การสูญหายเสียง	33	การสูญหายเสียง เสียงแบบสมบูรณ์	30	9	8	1

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ค	ความถี่	ด	ความถี่	คอม ไม่ชอบ คำอื่น	ไม่ชอบ	คอมมากกว่า 1 คำเลือก
17	complete merger	การรวมหน่วยเสียง	32	การรวมหน่วยเสียงแบบสมบูรณ์	32	5	11	1				
18	complex sentence	สังกรประโยค	28	ประโยคประสม	30	12	7	4				
19	complex words	คำประสม	11	คำประสม	45	15	6	4				
20	compound words	คำประสม	56	คำประสม	17	2	2	4				
21	Computational Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์	44	ภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์	34	-	2	1				
22	constituent structure	โครงสร้างส่วนประกอบ	14	โครงสร้างส่วนประกอบ	57	2	7	1				
23	contamination	ผสานความ	19	การติดเสียง	23	5	33	1				
24	contour tone	วรรณยุกต์เปลี่ยนแปลงระดับ	44	วรรณยุกต์เสียงขึ้นลง	24	5	5	3				

ตาราง 1 (ต่อ)

คำศัพท์	คำ	ก	ความถี่	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา	ความถี่	การวิเคราะห์เทียบ	ความถี่	ตอบคำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
25	contrastive analysis	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา	50	การวิเคราะห์เทียบ	11	การวิเคราะห์เทียบ	16	4	-	-
26	corpus	ข้อมูลทางภาษา	56	ข้อมูลทางภาษา	11	ข้อความตัวอย่าง	5	7	2	2
27	creole	ภาษากุณผสม	41	ภาษากุณผสม	16	ภาษากลาย	9	13	2	2
28	deletion	การลดเสียงและ	38	การลดเสียงและ	22	การลด	8	11	2	2
		การลดคำ								
29	determiner	คำกำกับนาม	54	คำกำกับนาม	1	คำนิยมลักษณะ	9	14	3	3
30	diachronic study	การศึกษภาษาใน เวลาทางสมัยกัน	15	การศึกษภาษาใน เวลาทางสมัยกัน	54	การศึกษภาษา	6	5	1	1
31	dialect	ภาษาถิ่น	71	ภาษาถิ่น	5	ภาษาท้องถิ่น	4	-	1	1
32	Dialectology	การศึกษภาษาถิ่น	70	การศึกษภาษาถิ่น	5	ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น	3	2	1	1
33	disassimilation	การลดเสียง	56	การลดเสียง	14	การแปลงเสียงให้ต่างกันอย่างขึ้น	7	3	1	1

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ช	ความถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
34	distribution	การกระจาย	46	การแจกแจง	24	3	2	6
35	egressive	ลมระบายออก	30	ทิศทางลมออก	29	11	10	1
36	epenthesis	การเพิ่มเสียงที่ กลางคำ	21	การแทรกเสียง	42	4	12	2
37	excrescence	การเพิ่มหน่วยเสียง	35	การเพิ่มเสียง พยัญชนะท้าย	19	4	22	1
38	falling tone	วรรณยุกต์เปลี่ยนตก	31	เสียงทอดลง	28	15	6	1
39	feature	ลักษณะประจำคำ	29	คุณลักษณะ	36	9	5	2
40	glottal	ฐานเสียง	21	เสียงของคอ	42	10	7	1
41	glottis	ช่องระหว่างวงเส้น เสียง	58	ของคอหอย	14	2	5	2
42	high tone	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ระดับเสียง	3	เสียงสูง	62	10	4	2

ตาราง (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
43	Historical Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิง ประวัติ	71	ภาษาศาสตร์ภาค ประวัติ	6	1	2	1
44	dialect	ภาษาแต่ละยุค	38	ภาษามุค	22	13	7	1
45	infix	คำเติมกลาง	53	อากม	10	10	2	6
46	ingressive	ลมสู่เขา	27	ทิศทางลมเขา	29	11	13	1
47	isogloss	เส้นแบ่งเขตภาษา	59	เส้นก้ำพิพ	7	4	10	1
48	juncture	ช่วงต่อของเสียง	40	การลงจังหวะยุค	27	5	8	1
49	lexical meaning	ความหมายทั่วไป	20	ความหมายคำแต่ละ	40	14	5	2
50	lexicon	รายการคำศัพท์	48	รายการคำ	17	8	7	1
51	lingua franca	ภาษากลาง	35	ภาษาผสม	19	5	22	-
52	metathesis	การสลับเสียง	15	การสับเสียง	53	4	7	2
53	mid tone	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ระดับกลาง	32	เสียงกลาง	32	12	2	3

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
54	morphologically conditioned	ลักษณะบังคับของคำ	32	เงื่อนไขทางหน่วยคำ	36	6	6	1
55	open vowels	สระคำ	10	สระเปิด	59	2	8	2
56	organs of speech	อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง	65	อวัยวะที่ใช้ในการเปล่งเสียง	11	2	2	1
57	partial assimilation	การกลมกลืนละม้าย	-	การกลมกลืนบางส่วน	72	3	3	3
58	partial loss	การสูญเสียเพียงย่อย	31	การสูญเสียของเสียงแบบไม่สมบูรณ์	32	6	11	1
59	partial merger	การรวมเสียงย่อย	28	การรวมหน่วยเสียงแบบไม่สมบูรณ์	37	6	10	-
60	phonation process	กระบวนการการกั้แปลงลมที่บริเวณเส้นเสียง	46	สัญลักษณ์ทางสัทศาสตร์	12	8	14	1

ตาราง 1 (ต่อ)

คำศัพท์	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ค	ความถี่	ด	ความถี่	คอมมามากกว่า 1 คำเลือก
61	phonetics	สัทอักษร	48	อักษรแทนเสียง	11	17	3	2		
62	phonetic environment	สัทบริบท	18	เสียงแวดล้อม	43	10	5	1		
63	phonologically conditioned	ลักษณะบังคับทางเสียง	35	เงื่อนไขทางเสียง	35	2	8	1		
64	pidgin language	ภาษาแกตัต	32	ภาษากลาย	26	8	15	-		
65	pitch	ระดับเสียง	45	ระดับเสียงสูงต่ำ	28	-	2	2		
66	primary stress	การลงเสียงหนัก	31	เสียงเน้นหนักที่สุด	38	5	8	1		
67	Psycholinguistics	จิตภาษาศาสตร์	14	ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา	62	-	3	2		
68	regional variety	ภาษาชนวนภูมิภาค	32	ภาษาถิ่น	28	10	5	2		

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
69	retroflex	เสียงจิ้นงอ	19	เสียงลิ้นม้วน	48	4	5	1
70	rising tone	หน่วยเสียง วรรณยุกต์เบ้ด้วย ขึ้น	25	เสียงลากขึ้น	28	14	7	3
71	secondary stress	การลงเสียงหนัก เบ้รอง	21	เสียงเน้นหนัก ที่สอง	41	11	7	1
72	sound shift	การขยับเสียง	61	การเปลี่ยนชนิด ย้ายเสียง	5	3	12	-
73	speech organs	อวัยวะในการ ออกเสียง	14	อวัยวะที่ได้ใน การออกเสียง	57	4	3	3
74	stops	เสียงกัก	31	เสียงหยุด	25	2	1	22
75	stricture	ลักษณะการกักแปลง ลมในช่องปาก	32	การบังคับลม	24	5	18	2

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ช	ความถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
76	target language	ภาษาที่สอน	24	ภาษาที่เรียน	38	5	12	2
77	tone	ความสูงต่ำของ ระดับเสียง	8	เสียงวรรณยุกต์	67	2	1	3
78	tone language	ภาษาวรรณยุกต์	5	ภาษาที่มีวรรณยุกต์	63	6	2	1
79	transformational rule	กฎการปริวรรต	48	กฎการเปลี่ยนแปลง รูปประโยค	23	3	2	5
80	trill	เสียงร้ว	44	เสียงสั้นรั้ว	23	4	2	3
81	triphthongs	สระเลื่อนสามส่วน	11	สระผสมสามเสียง	52	5	7	2
82	unaspirated	ไม่มีลมหายใจ ประกอบ	22	ลิดิด	27	22	7	3
83	unstressed	เสียงไม่ลงน้ำหนัก	30	การออกเสียงไม่เน้น	35	5	6	1
84	variation	การแปร	46	การเปลี่ยนแปลง	27	4	3	1

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
85	vocal cords	เส้นเสียง	73	เส้นสายเสียง	5	-	1	2
86	voiced sound	เสียงก้อง	48	เสียงโหมะ	17	1	3	12
87	voiceless sound	เสียงไม่ก้อง	48	เสียงถโหมะ	17	1	3	12
88	vowel harmony	การกลมกลืนของเสียงสระ	69	สระกลมกลืน	4	2	6	-

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ค	ความถี่	ความถี่	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า
89 affix	คำเติม	16	หน่วยคำเติม	32	อุปสรรคปัจจัย	21	3	6	3
90 aspiration	เสียงระเบิดตาม ด้วยเสียงลมหายใจ	35	การเปลี่ยนเป็น เสียงมีกลุ่มลม	7	ศัพท์ลักษณะกลุ่มลม	6	22	10	1
91 back of the tongue	ด้านหลัง	63	หลังลิ้น	5	ด้านหลัง	4	3	4	2
92 bound morpheme	หน่วยคำไม่อิสระ	47	หน่วยคำผูกพัน	20	หน่วยคำเกาะ	2	3	4	5
93 cognate	คำโบราณ	25	คำสัมพันธ์	6	คำรวมเชื้อสาย	22	6	21	1
94 competence	ความรู้ทางภาษา	42	ความสามารถภาษา	8	ความสามารถ	12	8	9	2
95 constituent	หน่วยรวม	3	ส่วนประสม	42	เข้าใจภาษา	19	2	12	3
96 creaky voice	เสียงตงก	14	เสียงกระซิบ	16	เสียงแหบพร่า	23	4	21	3
97 deep structure	โครงสร้างลึก	58	โครงสร้างลึก	5	โครงสร้างรูปลึก	8	5	4	1

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความ ถี่	ช	ความ ถี่	ค	ความ ถี่	ความ ตอบ คำอื่น	ไม่ ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
98	falling diphthongs	สระเลือกเสียง ตก	14	สระประสมเสียง ตก	45	สระประสมเสียง	3	3	16	-
99	fricatives	เสียงเสียดแทรก	67	เสียงเสียดสี	5	เสียงแทรก	1	1	4	3
100	front of the tongue	ลิ้นส่วนหน้า	60	หน้าลิ้น	4	ลิ้นตอนหน้า	6	5	4	2
101	labialization	ลักษณะการเปล่ง เสียงรอนแบบ ทอปาก	16	การทอปาก	26	เสียงปากกลม	16	5	12	2
102	level tone	วรรณยุกต์ระดับ	35	วรรณยุกต์มีระดับ	4	วรรณยุกต์เสียง	20	5	12	1
103	minimal pair	คู่เทียบเสียง	71	คู่เทียบเสียง	-	เสมอ คำคู่แยกหน่วย เสียง	3	4	2	1
104	Morphology	การศึกษาเรื่องคำ	38	โครงสร้างระดับ คำ	9	วชิวิภาค	9	15	5	5

ตาราง 1 (ต่อ)

คำศัพท์	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ค	ความถี่	ความถี่	ไม่ตอบ คำอื่น	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
105	nasalization	เสียงขึ้นจมูก	38	การเปลี่ยนเป็น สระนาสิก	7	กระบวนการทำ ให้เป็นเสียงนาสิก	16	7	11	2
106	phonation	ลักษณะการทำงาน ของเส้นเสียง	15	การทำให้เป็น เสียง	14	การออกเสียง	31	4	16	1
107	point of articulation	อวัยวะที่เป็น ตำแหน่งที่เกิด เสียงต่าง ๆ	15	แหล่งที่มาของ เสียง	4	ฐาน	24	26	4	4
108	prefix	คำเติมหน้า	38	อุปสรรค	27	หน่วยหน้าศัพท์	1	9	-	12
109	progressive assimilation	การกลมกลืน เสียงตามเสียง ที่ตามมาข้างหน้า	25	การกลมกลืน เสียงตามหัวหน้า	38	การกลมกลืนเสียง แบบเกินหน้า	3	6	4	1
110	protolanguage	ภาษาโบราณ	7	ภาษาแม่	15	ภาษาคั้งเดิม	40	2	12	5

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ค	ความถี่	ความถี่	ไม่	ทอมมากกว่า
									ทอม	กว่า
111	regressive assimilation	การกลมกลืนเสียงตามเสียงที่ตามมาทางด้านหลัง	29	การกลมกลืนเสียงตามตัวหลัง	38	การกลมกลืนเสียงแบบถอยหลัง	3	7	3	1
112	rising diphthongs	สระเชื่อมเสียงขึ้น	15	สระประสมเสียงขึ้น	44	สระประสมเสียงตก	2	7	13	-
113	root	หน่วยคำแรก	6	รากศัพท์	65	หน่วยคำฐาน	5	2	-	3
114	secondary articulation	เสียงชนิดพิเศษที่เกิดจากการเปล่งเสียงรอง	22	การแปรเสียงพิเศษ	10	การเปล่งเสียงเสริม	18	7	24	-
115	Semantics	ความหมาย	13	อรรถาการ	1	วิชาวาทวิทยา	40	20	1	6
116	semi-vowels	เสียงกึ่งสระ	11	เสียงกึ่งสระ	44	เสียงกึ่งสระ	16	1	1	8

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความ ถี่	ช	ความ ถี่	ค	ความ ถี่	ตอบ คำอื่น	ไม่ ตอบ	ตอบมากกว่า 1 ครั้ง
117	simple sentence	ประโยคเดี่ยว	33	เอกภพประโยค	12	ประโยคสามัญ	25	2	2	7
118	Sociolinguistics	ภาษาศาสตร์ เชิงสังคม	64	สังคมภาษา ศาสตร์	5	ภาษาศาสตร์ สังคม	7	3	-	2
119	sound correspondence	เสียงเทียบ	32	เสียงปฏิกาค	21	เสียงที่เป็นปฏิกาค	11	2	14	1
120	suffix	คำเติมหลัง	39	ปัจจัย	18	หน่วยท้ายศัพท์	2	8	1	13
121	surface structure	โครงสร้าง พื้นผิว	27	โครงสร้างผิว	41	โครงสร้างผิว	2	6	2	3
122	traditional school	กลุ่มดั้งเดิม	12	นักไวยากรณ์ โบราณ	25	กลุ่มนักภาษา แบบโบราณ	27	7	9	1

ตาราง 1 (ต่อ)

คำที่	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ค	ความถี่	ง	ความถี่	ความถี่	ไม่ตอบ คำอื่น	ไม่ตอบ 1 คำเลือก
123	affricates	เสียงกักเสียดแทรก	22	เสียงเสียดสี	4	เสียงหยุดแทรก	7	เสียงกึ่งหยุดกึ่งแทรก	7	34	5	2
124	diphthongs	สระเลื่อนสองส่วน	5	สระผสม	3	สระประสม	43	สระผสมสองเสียง	15	8	4	3
125	double articulation	เสียงพยัญชนะสองฐานที่เกิด	38	การรวมเสียง	2	การแปลงเสียง	8	เสียงที่มีฐานสองตำแหน่ง	14	6	12	1
126	glottal stop	เสียงกักที่เด่นเสียง	49	เสียงหยุด ความเด่นเสียง	2	เสียงคอหอยหยุด	2	เสียงหยุดที่คอหอย	10	8	4	6
127	intonation	ทำนองเสียง	42	กลุ่มเสียง สูงต่ำ	3	ระดับเสียง	17	ทำนองประโยค	6	8	2	3
128	Lateral	เสียงข้างลิ้น	65	เสียงข้าง	1	เสียงออกข้าง	1	เสียงลดออกข้าง	3	2	4	5

ตาราง 1 (ต่อ)

คำศัพท์	คำ	ก	ความถี่	ข	ความถี่	ค	ความถี่	ง	ความถี่	ค	ความถี่	ด	ความถี่	ด	ความถี่	ด	ความถี่	ด	ความถี่
129	manner of articulation	ลักษณะการเปล่งเสียง	10	ลักษณะของการออกเสียง	36	ประเภทของการออกเสียง	11	ประเภทของเสียง	15	ประเภทของเสียง	2	คำอื่น	2	ไม่	4	ตอบมากกว่า	3	1	ตัวเลือก
130	Phonology	สรีวิทยา	20	ระบบเสียง	25	สรีวิทยา	13	โครงสร้างของเสียง	6	โครงสร้างของเสียง	5	1	7	4	4	4	4	4	4
131	place of articulation	ฐานที่เกิดเสียง	47	ที่มาของเสียง	3	ฐานกรณของเสียง	11	ฐานกรณ	9	ฐานกรณ	3	4	4	4	4	4	4	4	4
132	Syntax	การศึกษาเรื่องประโยค	24	ไวยากรณ์	3	โครงสร้างของประโยค	20	วากยสัมพันธ์	16	วากยสัมพันธ์	5	-	5	-	-	5	5	5	5

จากตาราง 1 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีความถี่ในการเลือกใช้มากที่สุดคือ ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ (Comparative Linguistics) มีความถี่ 74 รองลงมาคือ เส้นเสียง (Vocal cords) มีความถี่ 73 การกลมกลืนบางส่วน (partial assimilation) มีความถี่ 72 ภาษาถิ่น (dialect) ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ (Historical Linguistics) และคู่เทียบเสียง (minimal pair) ทั้ง 3 คำนี้มีความถี่ 71 การศึกษาภาษาถิ่น (Dialectology) มีความถี่ 70

ส่วนศัพท์ภาษาศาสตร์ที่ไม่มีผู้เลือกใช้เลยคือ การกลมกลืนละม้าย (partial assimilation)

1.3 อัตราร้อยละของการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ของกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 2

ตาราง 2 อัตราร้อยละของการเลือกใช้ศัพท์ภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยของกลุ่มตัวอย่าง

คำที่	ก ร้อยละ	ข ร้อยละ	ตอบคำอื่น ร้อยละ	ไม่ตอบ ร้อยละ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก ร้อยละ
1	85.18	3.70	3.70	6.17	1.23
2	77.78	11.11	7.40	2.47	1.23
3	29.63	64.20	1.23	3.70	1.23
4	71.60	19.75	3.70	2.47	2.47
5	*35.80	*30.86	23.46	7.40	2.47
6	77.78	11.11	6.17	3.70	1.23
7	22.22	71.60	4.94	-	1.23
8	12.34	72.84	7.40	4.94	2.47
9	44.44	37.04	11.11	3.70	3.70
10	43.21	33.33	13.58	8.64	1.23
11	22.22	60.49	2.47	13.58	1.23
12	19.52	71.60	1.23	6.17	2.47
13	19.75	61.73	8.64	6.17	3.70
14	6.17	91.56	1.23	-	1.23
15	55.55	29.63	9.88	3.70	1.23
16	*40.74	*37.04	11.11	9.38	1.23
17	*39.50	*39.50	6.17	13.58	1.23
18	*31.57	*37.04	14.81	8.64	1.94

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ก ร้อยละ	ข ร้อยละ	ตอบคำอื่น ร้อยละ	ไม่ตอบ ร้อยละ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก ร้อยละ
19	15.58	55.55	18.52	7.40	4.94
20	69.13	20.99	2.47	2.47	4.94
21	54.32	41.97	-	2.47	1.23
22	17.28	70.57	2.47	8.64	1.23
23	*23.46	*28.39	6.17	*20.74	1.23
24	54.32	29.63	6.17	6.17	3.70
25	61.73	13.58	19.75	4.94	-
26	69.13	13.58	6.17	8.64	2.47
27	50.62	19.75	11.11	16.05	2.47
28	46.91	27.16	9.88	15.58	2.47
29	66.67	1.23	11.11	17.28	3.70
30	18.52	66.67	7.40	6.17	1.23
31	87.65	6.17	4.94	-	1.23
32	86.42	6.17	3.70	2.47	1.23
33	69.13	17.28	8.64	3.70	1.23
34	56.79	29.63	3.70	2.47	7.40
35	*37.04	*35.80	13.58	12.34	1.23
36	25.92	51.85	4.94	14.81	2.47

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ก ร้อยละ	ข ร้อยละ	ตอบคำอื่น ร้อยละ	ไม่ตอบ ร้อยละ	ตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ร้อยละ
37	43.21	23.46	4.94	27.16	1.23
38	* 38.27	* 34.57	18.52	7.40	1.23
39	35.80	44.44	11.11	6.17	2.47
40	25.92	51.85	12.34	8.64	1.23
41	71.60	17.28	2.47	6.17	2.47
42	3.70	76.54	12.34	4.94	2.47
43	87.65	7.40	1.23	2.47	1.23
44	46.91	27.16	16.05	8.64	1.23
45	65.43	12.34	12.34	2.47	7.40
46	* 53.53	* 53.80	13.58	16.05	1.23
47	72.84	6.64	4.94	12.34	1.23
48	49.38	53.53	6.17	9.88	1.23
49	24.69	49.38	17.28	6.17	2.47
50	59.26	20.99	9.88	8.64	1.23
51	43.21	23.46	6.17	27.16	-
52	18.52	65.43	4.94	8.64	2.47
53	* 39.50	* 39.50	14.81	2.47	3.70
54	* 39.50	* 44.44	7.40	7.40	1.23

ตาราง 2 (ต่อ)

ค่าที่	ก ร้อยละ	ข ร้อยละ	ค คอบค้ำอื่น ร้อยละ	ง ไม่ตอบ ร้อยละ	จ ตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ร้อยละ
55	12.34	72.84	2.47	9.88	2.47
56	80.25	13.58	2.47	2.47	1.23
57	-	88.89	3.70	3.70	3.70
58	*38.27	*39.50	7.40	13.58	1.23
59	34.57	45.68	7.40	12.34	
60	56.79	14.81	9.88	17	
61	59.26	13.58	20.99		
62	22.22	53.09	12.34		
63	*43.21	*45.21	2.47		
64	39.50	32.10	9.88		
65	60.49	34.57	-		
66	38.27	46.91	3.70	9.88	
67	17.28	76.54	-	3.70	2.47
68	*39.50	*34.57	12.34	11.11	2.47
69	23.46	59.26	4.94	11.11	1.23
70	*35.60	*34.57	17.28	8.64	3.70
71	25.92	50.62	13.58	8.64	1.23
72	75.31	6.17	3.70	14.81	-

ตาราง 2 (ต่อ)

ค่าที่	ก ร้อยละ	ข ร้อยละ	ค คอบก่อน ร้อยละ	ง ไม่คอบ ร้อยละ	จ คอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ร้อยละ
73	17.28	70.37	4.94	3.70	3.70
74	38.27	30.86	2.47	1.23	27.16
75	39.50	29.63	6.17	22.22	2.47
76	29.63	46.91	6.17	14.81	2.47
77	9.88	82.72	2.47	1.23	3.70
78	11.11	77.78	7.40	2.47	1.23
79	59.26	28.39	3.70	2.47	6.17
80	54.32	34.57	4.94	2.47	3.70
81	13.58	64.20	11.11	8.64	2.47
82	27.16	33.33	25.92	8.64	3.70
83	37.04	43.21	11.11	7.40	1.23
84	56.79	33.33	4.94	3.70	1.23
85	90.12	6.17	-	1.23	2.47
86	59.26	20.99	1.23	3.70	14.81
87	59.26	20.99	1.23	3.70	14.81
88	85.18	4.94	2.47	7.40	-

ตาราง 2 (ต่อ)

คำที่	ก	ข	ค	ตอบคำอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 คำเลือก
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
89	19.75	39.50	25.92	3.70	7.40	3.70
90	43.21	8.64	7.40	27.16	12.34	1.23
91	77.78	6.17	4.94	3.70	4.94	2.47
92	58.02	24.69	2.47	3.70	4.94	6.17
93	*30.86	7.40	*27.16	7.40	25.92	1.23
94	51.85	9.88	14.81	9.88	11.11	2.47
95	3.70	51.85	23.46	2.47	14.81	3.70
96	17.28	19.75	28.39	4.94	25.92	3.70
97	71.60	6.17	9.88	6.17	4.94	1.23
98	17.28	55.55	3.70	3.70	19.75	-
99	62.72	6.17	1.23	1.23	4.94	3.70
100	74.07	4.94	7.40	6.17	4.94	2.47
101	19.75	32.10	19.75	11.11	14.81	2.47
102	48.15	4.94	24.69	6.17	14.81	1.23
103	87.65	-	3.70	4.94	2.47	1.23
104	46.91	11.11	11.11	18.52	6.17	6.17
105	46.91	8.64	19.75	8.64	13.58	2.47

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ก	ข	ค	ตอบคำถาม	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 ข้อเลือก
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
106	18.52	17.28	38.27	4.94	19.75	1.23
107	23.46	4.94	29.63	32.10	4.94	4.94
108	46.91	25.92	1.23	11.11	-	14.81
109	35.80	46.91	3.70	7.40	4.94	1.23
110	8.64	18.52	49.38	2.47	14.81	6.17
111	35.80	46.91	3.70	8.64	3.70	1.23
112	18.52	54.32	2.47	8.64	16.05	-
113	7.40	80.25	6.17	2.47	-	3.70
114	*27.16	12.34	*22.22	8.64	29.63	-
115	16.05	1.23	49.38	24.69	1.23	7.40
116	13.58	54.32	19.75	1.23	1.23	9.88
117	40.74	14.81	30.86	2.47	2.47	8.64
118	79.01	6.17	8.64	3.70	-	2.47
119	39.50	25.92	13.58	2.47	17.28	1.23
120	48.15	22.22	2.47	9.88	1.23	16.05
121	33.33	50.62	2.47	7.40	2.47	3.70
122	14.81	*30.86	*33.33	6.64	11.11	1.23

ตาราง 2 (ต่อ)

ลำดับ	ก	ข	ค	ง	ตอบค่าอื่น	ไม่ตอบ	ตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
123	27.16	4.94	8.64	8.64	41.97	6.17	2.47
124	6.17	3.70	53.09	18.52	9.68	4.94	3.70
125	46.91	2.47	9.68	17.28	7.40	14.81	1.23
126	60.49	2.47	2.47	12.34	9.68	4.94	7.40
127	51.35	3.70	20.99	7.40	9.68	2.47	3.70
128	80.25	1.23	1.23	3.70	2.47	4.94	6.17
129	12.34	44.44	13.58	18.52	2.47	4.94	3.70
130	24.69	35.80	16.05	7.40	6.17	1.23	8.64
131	58.02	3.70	13.58	11.11	3.70	4.94	4.94
132	* 29.63	3.70	** 21.69	19.75	11.11	-	11.11

หมายเหตุ

1. ค่าที่มีเครื่องหมายดอกจัน 1 ดอก (*) หมายถึง ค่าที่มีอัตราร้อยละของ
ความถี่ เท่ากัน หรือต่างกันไม่ถึง 5 ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติเพียง 2 ค่า
2. ค่าที่มีเครื่องหมายดอกจัน 2 ดอก (**) หมายถึง ค่าที่มีอัตราร้อยละของ
ความถี่ในการไม่ตอบมากกว่าการตอบ

สาเหตุที่ไม่ตอบ

1. ไม่เคยใช้คำนั้น
2. ไม่แน่ใจ

ลักษณะการตอบมากกว่า 1 คำเลือก

1. ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ทับศัพท์)
2. ใช้ภาษาไทยเท่าที่ปรากฏ (2 หรือ 3 หรือ 4 คำเลือก)

สาเหตุที่ตอบมากกว่า 1 คำเลือก

1. ผู้สอนใช้หลายคำเลือกเพื่อผู้เรียนจะได้รู้จักศัพท์นั้นมากขึ้น
2. ศัพท์ภาษาไทยที่ปรากฏเป็นที่ยอมรับใช้กันทั่วไปแล้วหลายคำ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาวិธีการสร้างศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย

จากตาราง 2 จะเห็นถึงศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ซึ่งมีการเลือกใช้ คิดเป็นร้อยละ บางคำก็มีการเลือกใช้ในอัตราร้อยละที่เท่ากัน บางคำก็มีการเลือกใช้ในอัตราร้อยละที่ใกล้เคียงกัน/ และบางคำก็มีการไม่ตอบในอัตราร้อยละใกล้เคียงกับตัวเลือกอื่น จากข้อมูลดังกล่าวจึงมีเกณฑ์การเลือกคำศัพท์ภาษาศาสตร์ในแต่ละข้อที่จะนำมาวิเคราะห์ถึงวิธีการสร้างศัพท์ภาษาศาสตร์ ดังต่อไปนี้

1. เลือกคำที่มีอัตราร้อยละของการใช้มากที่สุดของแต่ละข้อ
2. ถ้าอัตราร้อยละของการเลือกใช้อยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกัน (อัตราร้อยละของการเลือกใช้ต่างกันไม่เกิน 5) จะวิเคราะห์ทุกคำที่มีอัตราร้อยละของการเลือกใช้ใกล้เคียงกัน

จากเกณฑ์ดังกล่าวจึงได้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีการใช้มากที่สุดมาวิเคราะห์ถึงวิธีการสร้างศัพท์ภาษาศาสตร์ดังต่อไปนี้

1. การบัญญัติศัพท์ คือการผูกคำขึ้นเพื่อให้เป็นศัพท์ขึ้นมา โดยใช้ภาษาบาลีและสันสกฤต แบ่งเป็น 3 ชนิดคือ

1.1 การใช้ศัพท์บัญญัติซึ่งมีอยู่แล้ว ได้แก่ คำในตาราง 3

ตาราง 3 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่ใช้ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้ว

คำที่	คำศัพท์	ศัพท์ภาษาไทยที่มีการเลือกใช้มาก	ลำดับที่ในระบบสอบตาม
1	unaspirated	สีกิล	82
2	point of articulation	ฐาน	107

จากตาราง 3 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่ใช้ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้วมีจำนวน 2 คำ

1.2 การใช้ศัพท์บัญญัติซึ่งมีอยู่แล้วมาสร้างคำขึ้นใหม่ ได้แก่ คำใน

ตาราง 4

ตาราง 4 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่ใช้ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้วมาสร้างคำขึ้นใหม่

คำที่	คำศัพท์	ศัพท์ภาษาไทยที่มีการเลือกใช้มาก	มาจากคำว่า	ลำดับที่ในแบบสอบถาม
1	Acoustic Phonetics	กลศาสตร์	Acoustic (กล) + Phonetics (ศาสตร์)	1
2	Anthropological Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิงมนุษยวิทยา	Anthropology (มานุษยวิทยา) + Linguistics (ภาษาศาสตร์)	4
3	Articulatory Phonetics	สรีรศาสตร์	Articulator (สรีร) + Phonetics (ศาสตร์)	6
4	case grammar	ไวยากรณ์การก	case (การก) + grammar (ไวยากรณ์)	12
5	complex sentence	สังกรประโยค	complex (สังกร) + sentence (ประโยค)	18
6	Computational Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิงคอมพิวเตอร์	Computer (คอมพิวเตอร์) + Linguistics (ภาษาศาสตร์)	21
7	Historical Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ	History (ประวัติศาสตร์) + Linguistics (ภาษาศาสตร์)	43
8	Psycholinguistics	ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา	Psychology (จิตวิทยา) + Linguistics (ภาษาศาสตร์)	67
9	regional variety	ภาษาย่อยภูมิภาค	region (ภูมิภาค) + variety (ภาษาย่อย)	68
10	Sociolinguistics	ภาษาศาสตร์เชิงสังคม	Sociology (สังคมวิทยา) + Linguistics (ภาษาศาสตร์)	

จากตาราง 4 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่ใช้ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้วมาสร้างคำขึ้นใหม่มีจำนวน 10 คำ

1.3 การบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่ มี 3 คำ คือคำว่า articulator (กรณ)
feature (คุณลักษณะ) phonetics (ศัพท์อักษร) มีการสร้างคำดังนี้

1.3.1 articulator กรณ เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี มาจากรูปศัพท์เดิม คือ กรณ แปลว่า การกระทำ เป็นเครื่องทำอินทรีย์ ประกอบขึ้นจาก กรุ ชาติ ชาติ แปลว่า กระทำ ลง บุ ปัจจัย แล้วแปลงเป็น อน ได้รูปสำเร็จแล้วเป็น กรณ ไทยนำมาใช้เปลี่ยนเป็น กรณ

1.3.2 feature คุณลักษณะ ประกอบจากศัพท์ 2 คำ คือ คุณ กับ ลักษณะ

คุณ เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต แปลว่า ชรรมอัน บุคคลสิ่งสม กอง หมวก สายธนู อาณิสงส์ ฐัน มาจาก คุณ ชาติ แปลว่า เรียก ร้องเรียก ซ่อนซ้ำ โกลธิดิ ลง อ ปัจจัย สำเร็จรูปเป็น คุณ ไทยใช้ "คุณ" หรือยืมเสียงเป็น "คุณ" ในความหมายว่า เพิ่มขึ้น

ลักษณะ เป็นคำสันสกฤต แปลว่า เครื่องหมาย เขียนชี้เฉพาะ ลักษณะแตกต่าง คุณภาพ โชค จุดประสงค์ มาจาก ลกษ ชาติ แปลว่า กำหนด เห็น สังเกต มีเครื่องหมาย ลง บุ ปัจจัย แปลง บุ ปัจจัยเป็น อน (ตามปกติ แปลง บุ ปัจจัย เป็น อน แต่ถ้าหากว่า น ตามหลัง ษ ให้เปลี่ยน น เป็น ณ) สำเร็จรูปเป็น ลกษณ เมื่อไทยนำมาใช้แปลงเป็น ลักษณะ

1.3.3 phonetics ศัพท์อักษร ประกอบจากศัพท์ 2 คำ คือ สัท กับ อักษร

สัท เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี รูปศัพท์เดิมเป็น สหฺต แปลว่า อารมณ เสียง สำเนียง ถ้อยคำ คำพูด ศัพท์ มาจาก สหฺต ชาติ แปลว่า ออกเสียง กอว แปลง ร้องเรียก ลง อ ปัจจัย สำเร็จรูปเป็น สหฺต ไทยใช้ สัท

อักษร เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤต รูปศัพท์เดิมเป็น อกฺษร แปลว่า ไม่สิ้นไป ไม่เสื่อมไป ตัวหนังสือ ประกอบขึ้นจาก น ศัพท์เป็นบทหน้า (น แปลว่า ไม่) กฺษร ชาติ แปลว่า ห้วนไหว ลง อ ปัจจัย ให้เปลี่ยน น เป็น อ ได้รูปสำเร็จเป็น อกฺษร ไทยใช้ อักษร

2. การแปรศัพท์ คือการผูกคำเพื่อให้เป็นศัพท์ขึ้นมา โดยใช้คำไทย ได้แก่ คำในตาราง 5

ตาราง 5 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่สร้างโดยวิธีแปรศัพท์

คำที่	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มี การเลือกใช่มาก	ลำดับที่ใน แบบสอบถาม
1	allomorph	หน่วยคำย่อย	2
2	allophone	หน่วยเสียงย่อย	3
3	*articulator	อวัยวะที่เป็นส่วน กระทำอาการ	5
4	assimilation	การกลมกลืนเสียง	7
5	bilingual	ผู้พูดสองภาษา	8
6	blade of the tongue	ลิ้นส่วนปลาย	9
7	cardinal vowels	สระหลัก	10
8	clicks	เสียงเคาะลิ้น	13
9	complete assimilation	การกลมกลืน สมบูรณ์	15
10	**complete loss	การสูญหน่วย เสียง การสูญ วงหน่วยเสียง แบบสมบูรณ์	16

ตาราง 5 (ต่อ)

คำที่	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มี การเลือกใช่มาก	ลำดับที่ใน แบบสอบถาม
11	**complete merger	การรวมหน่วยเสียง การรวม หน่วยเสียงแบบสมบูรณ์	17
12	*complex sentence	ประโยคประสม	18
13	compound words	คำประสม	20
14	constituent structure	โครงสร้างส่วนประชิด	22
15	*contamination	การติดเสียง	23
16	contour tone	วรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ	24
17	contrastive analysis	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบ ภาษา	25
18	creole	ภาษาลูกผสม	27
19	deletion	การลดเสียงและลดคำ	28
20	determiner	คำกำกับนาม	29
21	diachronic study	การศึกษาภาษาต่างสมัย	30
22	dialect	ภาษาถิ่น	31
23	Dialectology	การศึกษาภาษาถิ่น	32
24	dissimilation	การผลัดเสียง	33
25	distribution	การกระจาย	34
26	**egressive	ลมระบายออก ทิศทางลมออก	35
27	epenthesis	การแทรกเสียง	36
28	excrecence	การเพิ่มหน่วยเสียง	37
29	**falling tone	วรรณยุกต์เปลี่ยนตก เสียงทอดลง	38

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มี การเลือกใจมาก	ลำดับที่ใน แบบสอบถาม
30	glottal	เสียงของคอ	40
31	glottis	ช่องระหว่างเส้นเสียง	41
32	high tone	เสียงสูง	42
33	idiolect	ภาษาแคว้นบุคคล	44
34	infix	คำเติมกลาง	45
35	**ingressive	ทิศทางลมเข้า ลมสูดเข้า	46
36	isogloss	เส้นแบ่งเขตภาษา	47
37	juncture	ช่วงต่อของเสียง	48
38	lexical meaning	ความหมายคำศัพท์	49
39	lexicon	รายการคำศัพท์	50
40	lingua franca	ภาษากลาง	51
41	metathesis	การสับเสียง	52
42	*mid tone	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ระดับ กลาง เสียงกลาง	53
43	*morphologically conditioned	เงื่อนไขทางหน่วยคำ ลักษณะบังคับของคำ	54
44	open vowels	สระเปิด	55
45	organs of speech	อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง	56

ตาราง 5. (ต่อ)

คำศัพท์	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มี การเลือกใช้นิยม	ลำดับที่ใน แบบสอบถาม
46	partial assimilation	การกลมกลืนบางส่วน	57
47	**partial loss	การสูญของเสียงแบบไม่ สมบูรณ์ การสูญเสียงย่อย	58
48	partial merger	การรวมหน่วยเสียงแบบไม่ สมบูรณ์	59
49	phonation process	กระบวนการกักแปลงลมที่ บริเวณเส้นเสียง	60
50	phonetic environment	เสียงแวดล้อม	62
51	*phonologically conditioned	ลักษณะบังคับทางเสียง เงื่อนไขทางเสียง	63
52	pidgin language	ภาษาแก๊ซ	64
53	pitch	ระดับเสียง	65
54	primary stress	เสียงเน้นหนักที่สุด	66
55	*regional variety	ภาษาถิ่น	68
56	retroflex	เสียงลิ้นม้วน	69
57	**rising tone	หน่วยเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยน ขึ้น เสียงลากขึ้น	70
58	secondary stress	เสียงเน้นหนักที่สอง	71

ตาราง 5 (ต่อ)

คำที่	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มี การเลือกใช้นาก	ลำดับที่ใน แบบสอบถาม
59	sound shift	การย้ายเสียง	72
60	speech organs	อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง	73
61	stops	เสียงกัก	74
62	stricture	ลักษณะการค้ำแปลงลมใน ช่องปาก	75
63	target language	ภาษาที่เรียน	76
64	trill	เสียงร้ว	80
65	triphthongs	สระผสมสามเสียง	81
66	unstressed	การออกเสียงไม่เน้น	83
67	variation	การแปร	84
68	vocal cords	เส้นเสียง	85
69	voiced sound	เสียงก้อง	86
70	voiceless sound	เสียงไม่ก้อง	87
71	vowel harmony	การกลมกลืนของเสียงสระ	88
72	affix	หน่วยคำเติม	89
73	aspiration	เสียงระเบิดตามควายเสียง ลมหายใจ	90
74	back of the tongue	ลิ้นส่วนหลัง	91

ตาราง 5 (ต่อ)

คำที่	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มี การเลือกใช่มาก	ลำดับที่ใน แบบสอบสาม
75	*cognate	คำโบราณ คำรวมเชื้อสาย	93
76	competence	ความรู้ทางภาษา	94
77	constituent	ส่วนประชิด	95
78	creaky voice	เสียงแหบพร่า	96
79	deep structure	โครงสร้างลึก	97
80	falling diphthong	สระประสมเสียงตก	98
81	fricatives	เสียงเสียดแทรก	99
82	front of the tongue	ลิ้นส่วนหน้า	100
83	labialization	การห่อปาก	101
84	minimal pair	คู่เทียบเสียง	103
85	Morphology	การศึกษาเรื่องคำ	104
86	nasalization	เสียงขึ้นจมูก	105
87	phonation	การออกเสียง	106
88	prefix	คำเติมหน้า	108
89	progressive	การกลมกลืนเสียงตาม	109
	assimilation	ตัวหน้า	
90	protolanguage	ภาษาคั้งเคิม	110

ตาราง 5 (ต่อ)

หน้า	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มี การเลือกใช้มาก	ลำดับที่ใน แบบสอบถาม
91	regressive assimilation	การกลืนเสียงลง ตัวหลัง	111
92	rising diphthongs	สระประสมเสียงขึ้น	112
93	root	รากศัพท์	113
94	**secondary articulation	เสียงพยัญชนะที่มีลักษณะการ เปล่งเสียงรอง การเปล่ง เสียงเชิงซ้อน	114
95	Semantics	วิชาว่าด้วยความหมาย	115
96	semivowels	เสียงกึ่งสระ	116
97	simple sentence	ประโยคเดียว	117
98	sound correspondence	เสียงเทียบ	119
99	suffix	คำเติมหลัง	120
100	surface structure	โครงสร้างผิว	121
101	**traditional school	กลุ่มนักภาษาแบบโบราณ นักไวยากรณ์โบราณ	122
102	affricate	เสียงกักเสียดแทรก	123
103	diphthonge	สระประสม	124

ตาราง 5 (ต่อ)

คำที่	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มี การเลือกใช้มาก	ลำดับที่ใน แบบสอบถาม
104	double articulation	เสียงพยัญชนะที่มีฐานที่เกิด สองฐาน	125
105	glottal stop	เสียงกักที่เส้นเสียง	126
106	intonation	ท่วงนองเสียง	127
107	lateral	เสียงข้างลิ้น	128
108	manner of articulation	ลักษณะของการออกเสียง	129
109	Phonology	ระบบเสียง	130
110	**Syntax	การศึกษาเรื่องประโยค โครงสร้างของประโยค	132

จากตาราง 5 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่สร้างโดยการแปลมี 110 คำ มีศัพท์ซึ่งมีการเลือกใช้ศัพท์ภาษาไทย 2 คำ แต่มีวิธีการสร้างศัพท์ต่างกันอยู่ 4 คำ (ได้แก่คำที่มีเครื่องหมายดอกจัน 1 ดอก *) คือการแปลศัพท์ กับการใช้ศัพท์บัญญัติ 3 คำ และการแปลศัพท์กับการผสม 1 คำ

มีศัพท์ซึ่งมีการเลือกใช้ศัพท์ภาษาไทย 2 คำ ซึ่งมีวิธีการสร้างศัพท์วิธีเดียวกัน คือการแปลศัพท์ 14 คำ (ได้แก่คำที่มีเครื่องหมายดอกจัน 2 ดอก**)

3. การผสม คือการนำศัพท์บัญญัติมาใช้รวมกับการแปลตั้งคำในตาราง 6

ตาราง 6 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่สร้างโดยนำศัพท์บัญญัติมาใช้รวมกับการแปล

คำที่	คำศัพท์	คำภาษาไทยที่มีการ เลือกใช้มาก	ลำดับที่ใน แบบสอบถาม
1	case frame	กรอบการก	11
2	Comparative Linguistics	ภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ	14
3	complex words	คำผสม	19
4	contamination	ผสมความ	23
5	corpus	ข้อมูลทางภาษา	26
6	tone	เสียงวรรณยุกต์	77
7	tone language	ภาษาที่มีวรรณยุกต์	78
8	transformational rule	กฎการ परिवรรต	79
9	bound morpheme	หน่วยคำไม่อิสระ	92
10	level tone	วรรณยุกต์ระดับ	102
11	place of articulation	ฐานที่เกิดเสียง	131

จากตาราง 6 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีการสร้างโดยใช้การผสมมี 11 คำ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษารังนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย เพื่อเป็นแนวทางในการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยต่อไป

การศึกษาข้อมูล

1. บันทึกศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษลงในแบบบันทึกคำ
2. นำศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งมีศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาสร้างเป็นแบบสอบถามในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย
3. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างคืออาจารย์ผู้สอนภาษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู 12 แห่ง และมหาวิทยาลัย 3 แห่ง
4. หากรายละเอียดของการเลือกใช้คำศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย
5. นำคำศัพท์ภาษาศาสตร์ซึ่งมีการเลือกใช้มากมาวิเคราะห์ถึงวิธีการบัญญัติศัพท์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยมีวิธีการดังนี้

1. การบัญญัติศัพท์ คือ การผูกคำขึ้นเพื่อให้เป็นศัพท์ขึ้นมาโดยใช้ภาษาบาลีภาษาสันสกฤต แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

- 1.1 การใช้ศัพท์บัญญัติ ที่มีอยู่แล้ว
- 1.2 การใช้ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้วตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาสร้างคำขึ้นใหม่
- 1.3 การบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่
2. การแปลศัพท์ คือ การผูกคำเพื่อให้เป็นศัพท์ขึ้นมาโดยใช้คำไทย
3. การผสม โดยการนำแบบที่ 1 คือ การบัญญัติศัพท์และแบบที่ 2 คือ การแปลศัพท์มาใช้ร่วมกันสร้างคำขึ้นใหม่

อภิปรายผล

การวางแผนภาษามีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยแก้ปัญหาภาษา วิธีแก้ปัญหาภาษาวิธีหนึ่งก็คือ การทะนุบำรุงภาษาแม่ให้เจริญงอกงามโดยการวางแผนสร้างศัพท์ หลายประเทศเห็นความสำคัญด้านนี้จึงจัดตั้งสมาคมหรือองค์การซึ่งมีหน้าที่สร้างศัพท์ให้พอใช้ในภาษา โดยมีวิธีการสร้างศัพท์ดังนี้

1. การหัดศัพท์
2. การเลียนเสียงภาษาเดิม
3. การใช้คำภาษาเดิมประสมกับภาษาของตน
4. การใช้คำเก่า ๆ ซึ่งมีความหมายแต่เลิกใช้ไปแล้วนำมาปรับปรุงใช้
5. การใช้ภาษาของตนอย่างเกี่ยว

แต่ถึงจะมีวิธีการสร้างศัพท์หลายวิธีก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือประชาชนจะยอมรับคำนั้นหรือไม่ เพราะถ้าผู้ใช้ไม่ยอมรับ คำนั้นก็คอย ๆ หายไปเอง ดังนั้นเมื่อมีการสร้างศัพท์ใหม่ ๆ ก็ควรจะมีการ เผยแพร่ให้แพร่หลายทั้งในหนังสือ วิทยุ และสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดความคุ้นเคยกับศัพท์นั้น ก็จะยอมรับคำนั้นเอง

ในประเทศไทย ราชบัณฑิตยสถานเป็นผู้รับผิดชอบด้านการบัญญัติศัพท์ ได้วางเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ไว้ดังนี้

1. การคิดคำขึ้นใหม่ โดยใช้คำไทยก่อน ถ้าไม่สามารถหาคำไทยมาใช้ได้ ก็จะใช้คำบาลี-สันสกฤตที่มีใช้ เป็นคำไทยอยู่แล้วมาผูกขึ้นหรือใช้คำบาลี-สันสกฤต คำภาษาอังกฤษมาประสมกับคำไทย

2. การทับศัพท์ ถ้าไม่สามารถใช้วิธีที่ 1 ได้ ก็ใช้วิธีทับศัพท์ คือ ถ่ายเสียง ศัพท์ในภาษาเดิมออกมาเป็นภาษาไทย

ในปัจจุบันจะเห็นว่า มีแนวโน้มการใช้ศัพท์น้อยลง ศัพท์บัญญัติส่วนใหญ่ออกมา ในรูปแปดหรือถ่ายความแบบคำต่อคำจากต้นศัพท์

จากการศึกษาถึงวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยว่า ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีการเลือกใช้มากมักจะเป็นศัพท์ที่มีการสร้างโดยใช้วิธีแปลความศัพท์เดิม แม้ว่าบางคำจะค่อนข้างยาว แต่เมื่อสื่อความหมายได้ก็เป็นที่นิยมใช้ และเป็นไปตามเกณฑ์การบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานซึ่งเน้นการสร้างศัพท์บัญญัติโดยวิธีนี้

นอกจากนี้ในการศึกษาถึงวิธีการบัญญัติศัพท์ยังพบถึงลักษณะน่าสังเกตนางประการดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีการเลือกใช้มาก มักจะเป็นศัพท์ที่มีการสร้างโดยการแปลความจากศัพท์เดิม แต่ถ้าเป็นคำที่เคยใช้กันมาแล้ว จนผู้ใช้เข้าใจได้ง่าย ถึงแม้จะเป็นคำที่เกิดจากวิธีบัญญัติศัพท์ก็มีอัตราร้อยละในการเลือกใช้มากกว่าคำที่เกิดจากการแปลความจากศัพท์เดิม ดังตาราง 7

ตาราง 7 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ซึ่งมาจากภาษาบาลี-สันสกฤต มีอัตราร้อยละ
ในการเลือกใช้มากกว่าคำที่มาจากภาษาไทย

คำที่	คำศัพท์	คำที่ใช้มาก	คำที่ใช้บ่อย
1	Articulatory Phonetics	สรีรศาสตร์	การออกเสียงในภาษา
2	case grammar	ไวยากรณ์การก	กลุ่มทฤษฎีความสัมพันธ์ ของคำ
3	corpus	ข้อมูลทางภาษา	ข้อความตัวอย่าง
4	falling tone	วรรณยุกต์เปลี่ยนตก	เสียงทอดลง
5	feature	คุณลักษณะ	ลักษณะประจำคำ
6	phonetics	สัทอักษร	อักษรแทนเสียง
7	regional variety	ภาษาย่อยภูมิภาค	ภาษาถิ่น
8	rising tone	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ เปลี่ยนขึ้น	เสียงลากขึ้น
9	tone	เสียงวรรณยุกต์	ความสูงต่ำของระดับ เสียง
10	transformational rule	กฎการปริวรรต	กฎการเปลี่ยนแปลง รูปประโยค
11	unaspirated	ลิดิล	ไม่มีลมหายใจประกอบ
12	bound morpheme	หน่วยคำไม่อิสระ	หน่วยคำเกาะ หน่วยคำ ผูกพัน

ตาราง 7 (ต่อ)

คำที่	คำศัพท์	คำที่ใช้มาก	คำที่ใช้น้อย
13	point of articulation	ฐาน	แหล่งที่มาของเสียง อวัยวะที่เป็นตำแหน่งที่ เกิดเสียงต่าง ๆ
14	root	รากศัพท์	หน่วยคำแกน หน่วย คำฐาน
15	complete assimilation	การกลมกลืนสมบูรณ์	การกลมกลืนทุกส่วน

2. ถ้าเป็นคำศัพท์ใหม่หรือคำที่ผู้ใช้ไม่ค่อยคุ้นเคยนัก ซึ่งเข้าใจความหมายได้ยาก ผู้ใช้ก็มักจะเลือกใช้คำที่เป็นวิธีแปลศัพท์ คือใช้ภาษาไทย เพราะเข้าใจได้ง่ายกว่าคำที่มาจากภาษาบาลี - สันสกฤต ดังตาราง 8

ตาราง 8 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ซึ่งมาจากภาษาไทยเมื่อครั้งร้อยละในการเลือก
ใช้มากกว่าคำที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต

คำที่	คำศัพท์	คำที่ใช้มาก	คำที่ใช้บ่อย
1	complex sentence	ประโยคประสม	สังกรประโยค
2	contamination	การติดเสียง	มลทินความ
3	determiner	คำกำกับนาม	คำนิยมลักษณะ
4	Dialectology	การศึกษาภาษาถิ่น	ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น
5	infix	คำเติมกลาง	อาคม
6	isogloss	เส้นแบ่งเขตภาษา	เส้นคำศัพท์
7	morphologically conditioned	เงื่อนไขทางหน่วยคำ	ลักษณะบังคับของคำ
8	phonation process	กระบวนการคักเปล่ง ลมที่บริเวณเส้นเสียง	ลักษณะทางสรีรศาสตร์
9	phonetic environment	เสียงแวดล้อม	สัทบริบท
10	voiced sound	เสียงก้อง	เสียงโงะนะ
11	voiceless sound	เสียงไม่ก้อง	เสียงอโงะนะ
12	affix	หน่วยคำเติม	อุปสรรคปัจจัย
13	aspiration	เสียงระเบิดตามควาย เสียงลมหายใจ	สัทลักษณะกลุ่มลม
14	competence	ความรู้ทางภาษา	ความชำนาญภาษา
15	Morphology	การศึกษารูปคำ	วจีวิภาค

ตาราง 8 (ต่อ)

คำที่	คำศัพท์	คำที่ใช้มาก	คำที่ใช้น้อย
16	prefix	คำเติมหน้า	อุปสรรค หน่วยหน้าศัพท์
17	Semantics	วิชาว่าด้วยความหมาย	อรรถภาค
18	semivowels	เสียงกึ่งสระ	เสียงอัสสระ
19	simple sentence	ประโยคเดี่ยว	เอกรรตประโยค
20	sound correspondence	เสียงเทียบ	เสียงปฏิภาค
21	suffix	คำเติมหลัง	ปัจจัย หน่วยท้ายศัพท์
22	Phonology	ระบบเสียง	สัทวิทยา สัทวิทยา
23	place of articulation	ฐานที่เกิดเสียง	ฐานกรณ์ของเสียง ฐานกรณ์
24	Syntax	การศึกษาเรื่องประโยค	ไวยากรณ์ วากยสัมพันธ์

3. ถ้าเป็นคำที่เป็นชื่อวิชา จะเห็นว่าคำที่สร้างโดยการใส่ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้วมา ประสมกัน โดยมีคำว่า "เชิง" เชื่อม จะมีอัตราร้อยละในการเลือกใช้มากกว่าคำที่สร้างโดย ใส่ศัพท์บัญญัติที่มีอยู่แล้วมาประสมกัน ดังตาราง ๑

ตาราง 9 ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นชื่อวิชาซึ่งมีคำว่า "เชิง" เชื่อม มีชักรว้อยละ
ในการเลือกใช้มากกว่าคำที่ไม่มี "เชิง" เชื่อม

คำที่	คำศัพท์	คำที่ใช้มาก	คำที่ใช้น้อย
1	Anthropological Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิงมนุษย วิทยา	มานุษยภาษาศาสตร์
2	Computational Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิง คอมพิวเตอร์	ภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์
3	Historical Linguistics	ภาษาศาสตร์เชิง ประวัติ	ภาษาศาสตร์ภาคประวัติ
4	Psycholinguistics	ภาษาศาสตร์เชิง จิตวิทยา	จิตภาษาศาสตร์
5	Sociolinguistics	ภาษาศาสตร์เชิงสังคม	สังคมภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์สังคม

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาถึงวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยพบว่า ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีการเลือกใช้นั้นมักจะเป็นศัพท์ที่มีการสร้างโดยใช้วิธีแปลความศัพท์เดิม แม้ว่าบางคำจะค่อนข้างยาว แต่เมื่อสื่อความหมายได้ก็ก็เป็นที่ยอมรับ ดังนั้นหากจะมีการบัญญัติภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยน่าจะได้นำถึงวิธีการแปลความจากศัพท์เดิม

2. การศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์จากคำศัพท์ภาษาศาสตร์ทั่ว ๆ ไปที่มีการเลือกใช้นั้น ซึ่งบางครั้งคำเลือกก็เป็นคำภาษาไทยที่คล้ายคลึงกัน เช่น assimilation คำเลือกคือ การกลมกลืนเสียง และการกลมกลืนของเสียง ดังนั้นจึงควรจะได้มีการศึกษาเฉพาะคำศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีวิธีการสร้างแตกต่างกัน เช่น

Articulatory Phonetics ก. สรีรศาสตร์

ข. การออกเสียงในภาษา

phonetics

ค. สัทอักษร

ง. อักษรแทนเสียง

คำในตัวเลือก ก. เป็นคำที่สร้างโดยใช้ศัพท์บัญญัติ คำในตัวเลือก ข. เป็นคำที่สร้างโดยการแปลความศัพท์เดิม ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์ความนิยมในการเลือกใช้คำศัพท์ภาษาศาสตร์ว่านิยมใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่มีการสร้างโดยวิธีใด

3. กัทพ์ภาษาศาสตร์ที่ใจในแบบสอบถามนี้เป็นศัพท์ที่ปรากฏในวิชาภาษาศาสตร์หลายสาขาทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหากว้างขวาง ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามอาจจะไม่ได้ใช้หรือไม่เคยเห็นคำนั้น จึงไม่ตอบคำถามนั้น ดังนั้นควร จะแยกศึกษาคำศัพท์ภาษาศาสตร์แต่ละสาขาและถามผู้สอนในสาขานั้น ๆ เพื่อวิเคราะห์การเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ในสาขาที่ตนสอนอย่างแท้จริง

4. การบัญญัติศัพท์มีความจำเป็นต่อการทะนุบำรุงภาษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นเพื่อให้ได้ศัพท์บัญญัติที่เป็นที่ยอมรับใช้โดยทั่วไป จึงควร จะมีการวิเคราะห์เหตุผลในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการบัญญัติศัพท์ให้สอดคล้องกับความต้องการ

บรรณานุกรม

- กัลยา ตึงศกัทธิย์ "คุยกันเรื่องศัพท์เฉพาะภาษาศาสตร์" ศาสตร์แห่งภาษา
2 : 95 - 103 มิถุนายน 2525
- "คุยกันเรื่องศัพท์เฉพาะภาษาศาสตร์" ศาสตร์แห่งภาษา 3 : 139 -
140 มิถุนายน 2526
- กาญจนา นาคสกุล ระบบเสียงภาษาไทย พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2524, 135 หน้า
- เกษมศรี วงศ์เลิศวิทย์ ภาษาอังกฤษ : คำและโครงสร้าง ชัยศิริการพิมพ์
2526, 243 หน้า
- คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ บัญญัติศัพท์ โรงพิมพ์พิมพ์เนต 2516, 312 หน้า
- ชำนาญ รอดเหตุภัย สัมมนาการใช้ภาษาไทยปัจจุบัน กรุงเทพมหานครการพิมพ์ 2522,
207 หน้า
- ณรงค์ คงชาตรี สัทศาสตร์ภาษาอังกฤษเบื้องต้น O.S. Printing House
Co. Ltd. 2525, 78 หน้า
- ชัยยุทธน์ ปาณะกุล และ สุชาวดี วัฒนผล ภาษาศาสตร์ประยุกต์สำหรับการสอน
ภาษาอังกฤษ หจก.คุณพินอักษรกิจ 2527, 116 หน้า
- นราธิปพงศ์ประพันธ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น งานบัญญัติศัพท์ของพลตรี
พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราช
ทานเพลิงศพ พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ 28 ตุลาคม
2519 ธนาคารกรุงเทพ 2519, 146 หน้า
- คุณวีพร ชำนิโรคคานต์ ภาษาศาสตร์เชิงประวัติและภาษาไทยเปรียบเทียบ
ม.ป.ท. ม.ป.ป. 199 หน้า

บรรจบ พันธุเมธา ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2520, 78 หน้า

บุญเหลือ เทพสุวรรณ ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม พิมพ์ครั้งที่ 3 ดวงศิการพิมพ์
2523, 113 หน้า

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการบัญญัติชื่อชาติและเรื่องศัพท์บัญญัติชื่อแร่
โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2524, 38 หน้า

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีและประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่องกำหนดชื่อทวีป
ประเทศ เมืองหลวง มหาสมุทร ทะเล และเกาะ และเรื่องการเขียนชื่อจังหวัด
เขต อำเภอและกิ่งอำเภอ โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2520,
132 หน้า

ประพาศน์ พุทธิประภา และคนอื่น ๆ ภาษาในการศึกษาและสังคม : ปรีทรรศน์
เชิงสหวิทยาการ ม.ป.ท. 2527, 136 หน้า

ผะอม โปษะกฤษณะ "พัฒนาการของภาษาในการสร้างคำ" จันทร์เกษม 126 :
5 - 6 กันยายน - ตุลาคม 2518

พจนานุกรมภูมิศาสตร์อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 3 หจก.นนทชัย
2523, 2 เล่ม

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์ การยืมและทัศนคติเกี่ยวกับการยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย
นครปฐม ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2526,
106 หน้า

พิณทิพย์ ทวยเจริญ ศัพท์ศาสตร์และสรีวิทยาเบื้องต้น ไทยวัฒนาพานิช 2525,
106 หน้า

ราชบัณฑิตยสถาน รายงานประจำปี 2523 และ 2524 อักษรเจริญทัศน์ 2524,
77 หน้า

ราชบัณฑิตยสถาน รายงานประจำปี 2525 บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด ม.ป.ป.

118 หน้า

_____ รายงานประจำปี 2526 บริษัทประยูรวงศ์ จำกัด ม.ป.ป. 91 หน้า

_____ พจนานุกรมศัพท์แพทย์อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน โรงพิมพ์

สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2508, 314 หน้า

_____ พจนานุกรมศัพท์คณิตศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พิมพ์ครั้งที่ 2

ทางหุ้นส่วนจำกัดคนทชัย 2523, 131 หน้า

_____ พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ-ไทย บริษัทรุ่งโรจน์การพิมพ์ จำกัด

2524, 467 หน้า

_____ ศัพท์บัญญัติอังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ พิมพ์ครั้งที่ 3 บริษัทการพิมพ์

2524, 180 หน้า

_____ พจนานุกรมศัพท์ศิลปกรรม อักษร ก ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2526, 58 หน้า

_____ สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ศัพท์ปรัชญาและตรรกศาสตร์

ฉบับราชบัณฑิตยสถาน บริษัทการพิมพ์ 2524, 117 หน้า

วัฒนา อุดมวงศ์ คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย 2524, 564 หน้า อัดสำเนา

วัลยา วิมุกตะลพ การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ สำนวน และลำดับของคำ

ในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2513, 263 หน้า อัดสำเนา

วารุณี กาศย์กลอน "บัญญัติศัพท์-ศัพท์บัญญัติ" ใน เบ็กรู หน้า 125 - 131

มหามกุฏราชวิทยาลัย 2522

วิไลวรรณ ชนิษฐานันท์ ภาษาและภาษาศาสตร์ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2521, 238 หน้า

- วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์ ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ : วัฒนาการภาษาไทยและ
ภาษาอังกฤษ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2526, 250 หน้า
- สุโขทัยธรรมมาชิราช, มหาวิทยาลัย เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 1-6
พิมพ์ครั้งที่ 2 บริษัทวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด 2526, 328 หน้า
- _____ เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 7 - 15 พิมพ์ครั้งที่ 2
บริษัทวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์ จำกัด 2526, 498 หน้า
- สุจิตรา กลิ่นเกษร "บัญญัติศัพท์-ศัพท์บัญญัติ" ราชบัณฑิตยสถาน 1 : 17 - 20
กรกฎาคม - กันยายน 2518
- _____ "บัญญัติศัพท์-ศัพท์บัญญัติ" ราชบัณฑิตยสถาน 3 : 22 - 25 มกราคม -
มีนาคม 2519
- อดิศักดิ์ ทองบุญ "พระองค์วรณา กับงานทำตำรา" ราชบัณฑิตยสถาน 2 :
41 - 43 ตุลาคม - ธันวาคม 2519
- อนุমানราชชน, พระยา ศิลปสงเคราะห์ โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา 2515, 296 หน้า
- อุคม วโรคม์สิกขคิณ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 9 บริษัทประชาชน จำกัด
2526, 237 หน้า
- Fishman, Joshua A., ed. Advances in Language Phanning.
Mouton, 1974. 590 p.
- _____ Language and Nationalism. 2nd.ed., Newbury House
Publishers Inc., 1975. 184 p.
- "Language Corpus Planning," Language Planning Newsletter.
Vol. 6 No. 2 : 3 - 4, May, 1980.
- Musa, Monsur. "Issues of Term Planning For Bengali,"
Language Planning Newsletter. Vol. 10 No. 2 :
1 - 4, May, 1984.
- Rubin, Joan and Björn H. Jernudd, ed. Can Language Be
Planned ? : Sociolinguistic Theory and Practice for
Developing Nations. Heritage Printers, Inc., 1971.
343 p.

Rubin, Joan and Roger Shuy, ed. Language Planning :
Current Issues and Research. Georgetown University
Press, 1973. 111 p.

"The Swedish Language Committee," Language Planning
Newsletter. Vol. 1 No. 1 : 3 - 4, August, 1975.

การผูก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์

ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

12 พฤศจิกายน 2527

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าภาควิชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม ชุด

ด้วยดิฉัน นางสาวสุพาลี จรคด นิสิตปริญญาโท สาขาภาษาศาสตร์การศึกษา
กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย จึงมี
ความจำเป็นที่จะต้องขอความอนุเคราะห์ต่อท่านให้อาจารย์ในภาควิชาของท่านซึ่งสอนวิชา
ภาษาศาสตร์ ตอบแบบสอบถามที่ส่งมาด้วยแล้ว

ขอให้ท่านส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วคืนตามที่อยู่ใบซองซึ่งแนบมาด้วยแล้ว ภายใน
วันที่ 30 พฤศจิกายน 2527

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาและความร่วมมือของท่าน

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางสาวสุพาลี จรคด)

ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

12 พฤศจิกายน 2527

เรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ที่นับถือ

ด้วยดิฉัน นางสาวสุพณี จรตล นิสิตปริญญาโท สาขาภาษาศาสตร์การศึกษา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ ที่เป็นภาษาไทย เพื่อศึกษาถึงการใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยและวิธีการบัญญัติศัพท์ เพื่อเป็นแนวทางในการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ต่อไป จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ตรงตามความเป็นจริงที่สุด เพื่อผลการศึกษาที่ถูกต้อง ข้อมูลใด ๆ ที่ท่านตอบ ดิฉันจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความกรุณาและความร่วมมือของท่าน

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นางสาวสุพณี จรตล)

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว
 ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัว

1. วุฒิทางการศึกษา
- สาขาวิชา
2. ท่านสอนอยู่ที่
 - มหาวิทยาลัย
 - วิทยาลัยครู
3. ท่านสอนอยู่ในภาควิชา
4. สาขาภาษาศาสตร์ที่ท่านเคยสอนและ/หรือท่านกำลังสอนอยู่
 (ตอบได้มากกว่า 1 สาขา)
 - Introduction to Linguistics
 - Phonology
 - Morphology
 - Syntax
 - Semantics
 - อื่น ๆ คือ

ตอนที่ 2 การเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย

คำชี้แจง ถ้าท่านใช้คำศัพท์ภาษาศาสตร์ต่อไปนี้คำใดขอให้กากบาท (X)
ที่ข้อนั้น หากท่านใช้คำอื่น โปรดเขียนคำนั้นลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้

ตัวอย่างการตอบ

คำที่	คำ	ใช้คำว่า
๐	allophone	ก. เสียงย่อย ข. หน่วยเสียงย่อย ค.

1. Acoustic
Phonetics	ก. กอศัพท์ศาสตร์	ข. นิบาศัพท์ศาสตร์
	ค.	
2. allomorph	ก. หน่วยคำย่อย	ข. หน่วยย่อยของคำ
	ค.	
3. allophone	ก. เสียงย่อย	ข. หน่วยเสียงย่อย
	ค.	
4. Anthropological
Linguistics	ก. ภาษาศาสตร์เชิงมนุษยวิทยา	ข. มานุษยภาษาศาสตร์
	ค.	
5. articulator	ก. อวัยวะที่เป็นส่วนกระทำอาหาร	ข. กรณ
	ค.	
6. Articulatory
Phonetics	ก. สรีรศัพท์ศาสตร์	ข. การออกเสียงในภาษา
	ค.	
7. assimilation	ก. การกลมกลืนของเสียง	ข. การกลมกลืนเสียง
	ค.	
8. bilingual	ก. ผู้พูดสองภาษา	ข. ผู้ที่พูดสองภาษา
	ค.	
9. blade of the
tongue	ก. ลิ้นส่วนปลาย	ข. ปลายลิ้น
	ค.	
10. cardinal vowels	ก. สระหลัก	ข. เสียงสระตารางมาตรฐาน
	ค.	
11. case frame	ก. กรอบของการก	ข. กรอบการก
	ค.	

31. dialect ก. ภาษาถิ่น ข. ภาษาท้องถิ่น
ค.
32. Dialectology ก. การศึกษาภาษาถิ่น ข. ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น
ค.
33. dissimilation ก. การผลัดเสียง ข. การแปลงเสียงให้ต่างกันยิ่งขึ้น
ค.
34. distribution ก. การกระจาย ข. การแจกแจง
ค.
35. egressive ก. ลมหายใจออก ข. ทิศทางลมออก
ค.
36. epenthesis ก. การเพิ่มเสียงที่กลางคำ ข. การแทรกเสียง
ค.
37. excrescence ก. การเพิ่มหน่วยเสียง ข. การเพิ่มเสียงพยัญชนะท้าย
ค.
38. falling tone ก. วรรณยุกต์เปลี่ยนตก ข. เสียงทอกลง
ค.
39. feature ก. ลักษณะประจำคำ ข. คุณลักษณะ
ค.
40. glottal ก. ฐานเส้นเสียง ข. เสียงของคอ
ค.

70. rising tone ก. หน่วยเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนขึ้น
 ข. เสียงลากขึ้น
 ค.
71. secondary stress ก. การลงเสียงหนักเป็นรอง
 ข. เสียงเน้นหนักที่สอง
 ค.
72. sound shift ก. การย้ายเสียง ข. การเปลี่ยนชนิดย้ายเสียง
 ค.
73. speech organs ก. อวัยวะในการออกเสียง
 ข. อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง
 ค.
74. stops ก. เสียงกัก ข. เสียงหยุด
 ค.
75. stricture ก. ลักษณะการคัดแปลงลมในช่องปาก
 ข. การบังคับลม
 ค.
76. target language ก. ภาษาที่สอง ข. ภาษาที่เรียน
 ค.
77. tone ก. ความสูงต่ำของระดับเสียง ข. เสียงวรรณยุกต์
 ค.
78. tone language ก. ภาษาวรรณยุกต์ ข. ภาษาที่มีวรรณยุกต์
 ค.

79. transformational rule ก. กฎการปริวรรต ข. กฎการเปลี่ยนแปลงรูปประโยค
ค.
80. trill ก. เสียงร้ว ข. เสียงลิ้นร้ว
ค.
81. triphthongs ก. สระเลื่อนสามส่วน ข. สระผสมสามเสียง
ค.
82. unaspirated ก. ไม่มีลมหายใจประกอบ ข. สิ้นสุด
ค.
83. unstressed ก. เสียงไม่ลงน้ำหนัก ข. การออกเสียงไม่เน้น
ค.
84. variation ก. การแปร ข. การเปลี่ยนแปลง
ค.
85. vocal cords ก. เส้นเสียง ข. เส้นสายเสียง
ค.
86. voiced sound ก. เสียงก้อง ข. เสียงโชนะ
ค.
87. voiceless sound ก. เสียงไม่ก้อง ข. เสียงอโชนะ
ค.
88. vowel harmony ก. การกลมกลืนของเสียงสระ ข. สระกลมกลืน
ค.

98. falling
diphthongs	ก. สระเลื่อนเสียงตก	ข. สระประสมเสียงตก
	ค. สระประสมเสียงตก	ง.
99. fricatives	ก. เสียงเสียดแทรก	ข. เสียงเสียดสี
	ค. เสียงแทรก	ง.
100. front of the
tongue	ก. ลิ้นส่วนหน้า	ข. หน้าลิ้น
	ค. ลิ้นตอนหน้า	ง.
101. Labialization	ก. ลักษณะการเปล่งเสียงรองแบบห่อปาก	
	ข. การห่อปาก	
	ค. เสียงปากกลม	
	ง.	
102. level tone	ก. วรรณยุกต์ระดับ	ข. วรรณยุกต์มีระดับ
	ค. วรรณยุกต์เสียงเดมอ	ง.
103. minimal pair	ก. คู่เทียบเสียง	ข. คู่เทียบเฉียด
	ค. คำคู่แยกหน่วยเสียง	ง.
104. Morphology	ก. การศึกษาเรื่องคำ	ข. โครงสร้างระดับคำ
	ค. วจวิทยา	ง.
105. nasalization	ก. เสียงขึ้นจมูก	
	ข. การเปลี่ยนเป็นสระนาสิก	
	ค. กระบวนการทำให้เป็นเสียงนาสิก	
	ง.	

ภาคผนวก ข

รายละเอียดส่วนหัวของกลุ่มตัวอย่าง

รายละเอียดส่วนที่ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสอนภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี
ในวิทยาลัยครู 12 แห่ง

ระดับการศึกษา	วุฒิทางการศึกษา	จำนวน
ปริญญาตรี	กศ.บ.	2
	อ.บ., ค.บ.	2
	ศศ.บ. (ภาษาศาสตร์)	1
	รวม	5
สูงกว่าปริญญาตรี	อ.บ., พ.บ., Cert in ESOL	1
	กศ.บ. Dip in TESOL	1
	ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะภาษาอังกฤษ	2
	รวม	4

ระดับการศึกษา	วุฒิทางการศึกษา	จำนวน
ปริญญาโท	กศ.ม. การอุดมศึกษา	1
	ศศ.ม. จารึกภาษาไทย	9
	ศศ.ม. จารึกภาษาตะวันออก	4
	อ.บ., ค.บ., อ.ม. ภาษาบาลีสันสกฤต	2
	อ.บ., ค.บ., อ.ม. ภาษาไทย	1
	ค.ม. การสอนภาษาไทย	3
	อ.บ., ค.บ., อ.ม., Dip in Applied Linguistics	1
	กศ.ม. ภาษาไทย	5
	กศ.ม. ภาษาอังกฤษ	4
	ศศ.บ., ศศ.ม.	1
	อ.ม. ภาษาศาสตร์	4
	อ.ม. ภาษาอังกฤษ	1
	ค.ม. Dip in TEFL การสอนภาษาอังกฤษ	1
	ศศ.ม. การสอนภาษาอังกฤษ	3
	ศศ.ม. ภาษาศาสตร์	6
	โทภาษาศาสตร์	1
M.A. ภาษาศาสตร์	1	

ระดับการศึกษา	วุฒิทางการศึกษา	จำนวน
	M.S. in Applied Linguistics	1
	ศศ.บ. M.Phil. (ภาษาศาสตร์Phonetics)	1
	รวม	50
	Linguistics	1
	รวม	1

รายละเอียดส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสอนภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรี
ในมหาวิทยาลัย 3 แห่ง

ระดับการศึกษา	วุฒิทางการศึกษา	จำนวน
ปริญญาโท	B.A., M.A. ภาษาศาสตร์	1
	M.A. ภาษาศาสตร์	2
	M.A. Applied Linguistics	1
	M.Ed., Cert in TEFL	1
	M.A. Linguistics	1
	M.A. Phonetics	1
	อ.ม. ภาษาศาสตร์	1
	ศศ.ม. ภาษาศาสตร์และภาษาอาเซียอาคเนย์	1
	อ.ม. ภาษาไทย	2
	รวม	11
ปริญญาเอก	สัตศาสตร์	3
	ภาษาศาสตร์	6
	ภาษาศาสตร์ประยุกต์	1
	รวม	10

รายละเอียดของสาขาภาษาศาสตร์ที่เคยสอนและ/หรือกำลังสอนอยู่
(ตอบได้มากกว่า 1 สาขา)

วิชา	จำนวน
Introduction to Linguistics	53
Phonology	43
Morphology	28
Syntan	36
Semantics	11
Applied Linguistics	1
Comparative Linguistics	3
Contrastive Linguistics	1
Dialectology	2
Field Linguistics	1
Historical Linguistics	3
Introduction to Phonetics	6
Language Acquisition	1
Lexicography	1
Linguistic Theories	1
Psycholinguistics	1
SEA Linguistics	1
Sociolinguistics	3
Tagmemics	1

วิชา	จำนวน
การฟังและการฝึกออกเสียง	1
ภาษาศาสตร์เบื้องต้นสำหรับครู	6
ภาษาศาสตร์วิเคราะห์	1

ภาคผนวก ค

ศัพท์ภาษาศาสตร์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมานอกเหนือจากในแบบสอบถาม

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
1	Acoustic Phonetics	4	-
2	allomorph	1	หน่วยย่อยของหน่วยคำ (3) คำย่อย (1) รูปแสดงของหน่วยคำ (1)
3	allophone	1	รูปแสดงของหน่วยเสียง (1)
4	Anthropological Linguistics	2	ภาษาศาสตร์มนุษยวิทยา (1) มานุษยวิทยา ภาษาศาสตร์ (1)
5	articulator	1	ฐานกรณ์ (8) อวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง (7) อวัยวะในการออกเสียง (1) อวัยวะส่วนที่ เคลื่อนที่ได้ (1) อวัยวะช่วยพูด (1)
6	Articulatory Phonetics	3	สัทศาสตร์ว่าด้วยกลไกการออกเสียง (1) วิชาว่าด้วยการออกเสียง (1)
7	assimilation	2	การกลืนเสียง (1) การกลายเสียง (1) การผสมกลมกลืนของเสียง (1)
8	bilingual	2	ผู้ที่พูดได้สองภาษา (1) ผู้พูดสองภาษา (2) บุคคลทวิภาษา (2) ทวิภาษา (1)
9	blade of the tongue	2	สันลิ้น (2) ลิ้นส่วนหน้า (2) ใบลิ้น (1) พื้นลิ้น (1) ส่วนที่คอกับปลายลิ้น (1) ส่วน ต่อจากปลายลิ้น (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
10	cardinal vowels	2	สระมาตรฐาน (6) เสียงสระมาตรฐาน (2) สระการันนาด (1) สระแกน (1) สระ คาราง (1)
11	case frame	3	-
12	case grammar	2	-
13	clicks	4	เสียงคลิก (2) เสียงกระเคาะลิ้น (1)
14	Comparative Linguistics	1	ภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบ (1)
15	complete assimilation	3	การกลมกลืนเสียงแบบสมบูรณ์ (3) การ กลมกลืนแบบสมบูรณ์ (1) การกลมกลืนเสียง สมบูรณ์ (1) การกลมกลืนอย่างสมบูรณ์ (1)
16	complete loss	2	การสูญหน่วยเสียงทั้งหมด (1) การสูญหน่วยเสียง โดยสิ้นเชิง (1) การสูญของหน่วยเสียงสมบูรณ์ (1) การสูญหน่วยเสียงทั้งหมด (1) การสูญหน่วยเสียง แบบสมบูรณ์ (1) การสูญหน่วยเสียงอย่างสมบูรณ์ (3)
17	complete merger	2	การรวมหน่วยเสียงสมบูรณ์ (1) การรวม หน่วยเสียงทั้งหมด (1) การรวมหน่วยเสียง อย่างสมบูรณ์ (1)
18	complex sentence	4	ประโยคความซ้อน (2) ประโยคซับซ้อน (3) ประโยคประสาน (1) ประโยคซ้อน (3) ประโยคเชิงซ้อน (1)

คำที่	คำ	หีบศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
19	complex words	8	คำประสม (7) คำประกอบ (1)
20	compound words	3	compound morphemes (1)
21	Computational Linguistics	1	-
22	constituent structure	3	-
23	contamination	5	ผสมความ เสียง (1)
24	contour tone	3	วรรณยุกต์เสียงเปลี่ยน (1) ระดับเสียง วรรณยุกต์ (1)
25	contrastive analysis	3	การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (5) การวิเคราะห์ ต่าง (1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษา (2) การเปรียบเทียบ (1) การวิเคราะห์เชิง เปรียบเทียบ (1) การวิเคราะห์แบบเปรียบเทียบ เทียบ (1) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ (1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ (1)
26	corpus	2	ข้อมูลตัวอย่าง (1) ข้อมูลภาษา (3) ข้อมูลคำ (1)
27	creole	7	ภาษาพื้นทาง (1) ภาษากลางที่เกิดจากภาษา ต่างประเทศแบบผสมกับภาษาอัฟริกัน (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
28	deletion	2	การลดคำ (1) การตัด (1) การลดเสียง (1) การลดรูป (1) การตัดออก (1) การละ (1) เสียงหายไป (1) การตัดเสียงและการตัด คำ (บางที่ใช้การละ) (1) การตัดเสียง คำ (1)
29	determiner	3	คำนำหน้านาม (5) คำกำหนด (2) คำที่ ชี้บ่ง (1) คำบอกกำหนด (1) คำชี้แนะ (1)
30	diachronic study	2	การศึกษาภาษาเชิงปัจจุบัน (1) การศึกษาเชิง วิวัฒนาการ (1) การศึกษาภาษาในแนวตั้ง (1) การศึกษาภาษาเชิงประวัติ (1) การศึกษาเชิง ประวัติ (1)
31	dialect	1	ภาษากลุ่ม (1) ภาษาย่อย (2) ภาษาย่อย ภาษาเฉพาะกลุ่ม (1)
32	Dialectology	1	การศึกษาท้องถิ่น (1) การศึกษาภาษา ท้องถิ่น (1) การศึกษาความแตกต่างใน ภาษา (1)
33	dissimilation	2	การผลักดันเสียง (2) การแปลงเสียงให้ต่าง (1) การแปลงเสียง (1) การผลักดันของ เสียง (1) การแปลงเสียงให้ต่างกัน (1)
34	distribution	2	การสับหลัก (1) การเกิด (1) การเกิด ~ ตำแหน่งเกิด (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
35	egressive	3	ลมผ่านออก (2) ลมหายใจออก (2) ลมออก (3) กระแสลมออก (1) ลมพุ่ง ออก (1)
36	epenthesis	2	การแทรก (2)
37	excrecence	2	การเพิ่มเสียงพยัญชนะ (1) การเพิ่มเสียง หาย (1)
38	falling tone	3	วรรณยุกต์เสียงทอดลง (1) เสียงตก (2) วรรณยุกต์เสียงตก (3) วรรณยุกต์ตก (4) เสียงเลื่อนลง (2) เสียงวรรณยุกต์โท (1) เสียงลงต่ำ (1)
39	feature	2	ลักษณะเด่น (1) ลักษณะ (2) คุณสมบัติ (1) ลักษณะ (2) ลักษณะสำคัญ (1) ลักษณะ ประจำ (1)
40	glottal	3	เสียงที่เกิดที่ช่องเส้นเสียง (2) ฐานของคอ (2) เสียงเกิดที่ช่องว่างระหว่างเส้นเสียง (1) เสียงประเภทของว่างระหว่างเส้นเสียง (1) ฐานของว่างระหว่างเส้นเสียง (1) ที่ เส้นเสียง เช่น - เสียงกักที่เส้นเสียง (1)
41	glottis	2	ช่องเส้นเสียง (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
42	high tone	2	วรรณยุกต์เสียงสูง (2) เสียงวรรณยุกต์ ระดับสูง (2) วรรณยุกต์ระดับเสียงสูง (2) วรรณยุกต์สูง (2) ระดับเสียงสูง (1) วรรณยุกต์ระดับสูง (1) เสียงวรรณยุกต์ตรี (1)
43	Historical Linguistics	1	ภาษาศาสตร์เชิงประวัติศาสตร์ (1)
44	idiolect	4	ภาษากลุ่มย่อยแต่ละบุคคล (1) ภาษากลุ่ม ย่อย (1) ภาษาของแต่ละบุคคล (1) ภาษา ส่วนตัว (1) บัจเจกพจน์ (1) ลักษณะการ พูดเฉพาะตัวบุคคล (1) ภาษาเฉพาะบุคคล (2) ภาษาส่วนบุคคล (2) บัจเจกภาษา (1)
45	infix	3	ส่วนของคำที่เติมกลาง (2) หน่วยเติมกลาง (2) คำแทรก (1) หน่วยความหมายแทรกกลาง (1) หน่วยคำเติมกลาง (1) หน่วยเติมกลางศัพท์ (1) หน่วยคำเติมตรงกลาง (1) ส่วนเติมกลาง (1)
46	ingressive	2	ลมหายใจเข้า (2) ลมเข้า (4) กระแสลม เข้า (2) ลมพุ่งเข้า (1)
47	isogloss	2	เส้นแบ่งศัพท์ (1) เส้นแบ่งเขตภาษาย่อย (2)
48	juncture	2	ช่วงหยุด (1) ช่วงแบ่งคำพูด (1) ช่วงคอ (1) จังหวะ (1) จังหวะหยุด (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
49	lexical meaning	3	ความหมายประจำคำ (6) ความหมายของคำ (1) ความหมายคำ (1) ความหมายคำศัพท์ (1) ความหมายของศัพท์ (2) ความหมายศัพท์ (2)
50	lexicon	2	คลังคำ (2) คลังศัพท์ (3) รายการศัพท์บัญญัติศัพท์ (1) ศัพท์ (1)
51	lingua franca	4	ภาษาร่วมที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารในชุมชนหลายภาษา (1)
52	metathesis	1	การสลับที่ของเสียง (1) การสลับเสียง (2) การสลับที่ (1) การสลับที่ของเสียง (1) เสียงสลับที่ สับตำแหน่ง (1)
53	mid tone	2	เสียงวรรณยุกต์ระดับกลาง (1) วรรณยุกต์ระดับเสียงกลาง (2) เสียงสามัญ (2) เสียงกลางระดับ (2) วรรณยุกต์กลาง (2) วรรณยุกต์สามัญ (1) ระดับเสียงกลาง (1) วรรณยุกต์เสียงกลาง (1) วรรณยุกต์ระดับกลาง (1)
54	morphologically conditioned	2	เงื่อนไขทางคำ (1) ลักษณะบังคับทางคำ (1) ลักษณะบังคับของหน่วยคำ (1) ลักษณะบังคับทางหน่วยทาง (1) ลักษณะที่มีเงื่อนไขทางโครงสร้างคำเป็นตัวกำหนด (1)

คำศัพท์	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
55	open vowels	3	-
56	organ of speech	1	อวัยวะที่ใช้ในการพูด (1) อวัยวะที่ใช้ในการสร้างเสียง (1)
57	partial assimilation	1	การกลมกลืนเสียงบางส่วน (1) การกลมกลืนเสียงแบบไม่สมบูรณ์ (1)
58	partial loss	1	การสูญเสียเสียงบางส่วน (3) การสูญเสียเพียงบางส่วน (1) การสูญเสียแบบไม่สมบูรณ์ (1) การสูญเสียหน่วยเสียงแบบไม่สมบูรณ์ (1) การสูญเสียไม่สมบูรณ์ (1)
59	partial merger	1	การรวมเสียงบางส่วน (2) การรวมเพียงบางส่วน (2) การรวมเสียงไม่สมบูรณ์ (1)
60	phonation process	3	กระบวนการทำให้เสียงผ่านเส้นเสียง (1) ขบวนการที่ทำให้เกิดเสียง (2) กระบวนการแปลงลมให้เป็นเสียง (1) ขั้นตอนการสร้างเสียง (1) กระบวนการคัดแปลงลมที่เส้นเสียง (1)
61	phonetics	3	สัทศาสตร์ (14) วิชาสัทศาสตร์ (1)
62	phonetic environment	4	เสียงใกล้เคียง (1) สิ่งแวดล้อมคานเสียง (1) สิ่งแวดล้อมทางเสียง (2) เสียงข้างเคียง (1) สิ่งแวดล้อมของเสียง (1) สภาพแวดล้อมทางเสียง (1) สิ่งแวดล้อมทางสัทศาสตร์ (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
63	phonologically conditioned	2	เงื่อนไขทางคานเสียง (1)
64	pidgin language	6	ภาษากลางที่เกิดจากภาษาต่างประเทศแม่แบบ ผสมกับภาษาพื้นเมือง (1) ภาษาที่บกพร่อง (ไม่ถูกต้อง) (1)
65	pitch	1	-
66	primary stress	1	การลงเสียงหนักเป็นเอก (2) การลงน้ำหนัก เสียงที่หนักที่สุดในคำ (1)
67	Psycholinguistics	1	-
68	regional variety	3	ภาษาแตกต่างตามท้องถิ่น (1) ภาษาย่อย แต่ละท้องถิ่น (1) ภาษาถิ่นย่อย (2) ภาษา ท้องถิ่นเฉพาะ (1) ภาษาคามลักษณะของ แต่ละเขต (1) ภาษาภูมิภาค (1) ภาษา ย่อยถิ่น (1)
69	retroflex	3	เสียงแบบปลายลิ้นม้วน (1) เสียงลิ้นไม่แตะ (1)
70	rising tone	2	เสียงขึ้นสูง (1) เสียงสูงขึ้น (2) เสียงจาก คำไปสูง (1) วรรณยุกต์เสียงขึ้น (3) วรรณยุกต์ขึ้น (2) วรรณยุกต์ระดับเสียงเปลี่ยน ขึ้น (1) วรรณยุกต์เสียงสูง (1) วรรณยุกต์ ระดับเสียงขึ้น (1) เสียงจัตวา เสียงเลื่อน สูงขึ้น (1) วรรณยุกต์เสียงขึ้น (1) เสียง วรรณยุกต์จัตวา (1)

คำศัพท์	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
71	secondary stress	2	การลงเสียงหนักเป็นโท (2) เสียงเน้นหนักเป็นรอง (2) เสียงหนักรอง (1) การลงเสียงหนักที่สอง (1) การลงเสียงหนักรอง (2) การลงเสียงหนักกระับรอง (1) การลงเสียงหนัก (1)
72	sound shift	3	-
73	speech organs	1	อวัยวะที่ใช้ในการสร้างเสียง (1) อวัยวะที่ใช้ในการเปล่งเสียง (2)
74	stop	1	เสียงระเบิด (2)
75	stricture	3	การบังคับลมในช่องปาก (1) ความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะช่วยพูด (1) ลักษณะการเปล่งเสียงที่ใช้ (เหมือนกับ (1) การกั้นลม (1)
76	target language	1	ภาษาที่ต้องการเรียน (1) ภาษาเป้าหมาย (3) ภาษาที่วิเคราะห์ (1)
77	tone	1	วรรณยุกต์ (2) ระดับเสียงสูงต่ำ (1)
78	tone language	1	ภาษาเสียงวรรณยุกต์ (3) ภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ (2) ภาษามีวรรณยุกต์ (1)
79	transformational rule	1	กฎปริวรรต (3) กฎแปรรูป (1) ทับศัพท์ย่อ (1)
80	trill	2	เสียงปลายลิ้นร้ว (3)
81	triphthongs	2	สระประสมสามเสียง (2) สระผสมสามส่วน (5) สระประสมสาม (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
82	unspirated	4	เสียงเบา (1) เสียงระเบิดไม่มีลม (1) ไม่มีลม (4) ไม่มีพ่นลม (2) ไม่มี (กลุ่ม) ลมประกอบ (1) ไม่มีลมผ่านออกมา (1) เสียงเบา (2) ไม่มีลมพุ่งออกมา (1) ไม่มีกลุ่มลม (1) ไม่มีกลุ่มลมพ่นออกมา (1) เสียงไม่มีลมเพิ่ม (1) มีลมเพิ่ม (1) ไม่มี ลมเพิ่ม (1) ไม่มีลมหายใจเพิ่ม (1) เสียง ไม่มีลม (2) เสียงหยุดที่ไม่มีลม (1)
83	unstressed	2	ไม่ลงเสียงหนัก (2) เสียงไม่เน้น (2) ไม่ลงเสียงหนัก (2) ไม่ลงเสียงเน้นหนัก (1) ไม่ได้รับการลงเสียงหนักเบา เช่น unstressed syllable พยางค์เบา หรือพยางค์ที่ไม่ได้ รับการลงเสียงหนัก (1) เสียงที่ไม่รับการ เน้น (1)
84	variation	3	การเปลี่ยนแปลง (1) การแปรเปลี่ยน (1)
85	vocal cords	1	-
86	voiced sound	2	-
87	voiceless sound	2	-
88	vowel harmony	1	การกลมกลืนเสียงสระ (1)
89	affix	3	วิภัติปัจจัย (1) หน่วยผสวน (2) หน่วย เติม (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
90	aspiration	4	มีลม (2) เสียงมีลม (2) การออกเสียง ที่มีกลุ่มลม (1) การพ่นลม (2) เสียงพ่นลม (1) การมีลมเพิ่ม (1) ลมผ่านออกมา (1) เสียงมีลมเพิ่ม (1) การมีกลุ่มลมพ่นออกมา เมื่อออกเสียง (1) เสียงระเบิดมีลมเพิ่ม (1) เสียงระเบิดตามควยลมที่พุ่งออกมา (1) ชนิด (2) เสียงลมที่มีในเสียงหยุด (1) เสียงหนัก (1)
91	back of the tongue	2	โคนลิ้น (3)
92	bound morpheme	4	-
93	cognate	4	คำร่วมของตระกูลภาษา (1) คำสัมพันธ์ (1) ศัพท์โบราณ (1)
94	competence	1	สมรรถนะในการเข้าใจภาษา (1) ความรู้ ภาษา (3) สมรรถนะภาษา (1) ความ สามารถ (1) ความสามารถทางภาษา (1) ความรู้ความสามารถทางภาษา (1)
95	constituent	2	สัปดาห์ประชิด (1)
96	creaky voice	4	เสียงครีท (1) เสียงแหบ (1)
97	deep structure	2	โครงสร้างส่วนลึก (2) โครงสร้างเบื้องหลัง (2)
98	falling diphthongs	1	สระประสมที่ส่วนประกอบแรกค้ำกว่าส่วนประกอบ หลัง (1) สระผสมเกินหน้า (1)

คำศัพท์	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
99	fricative	2	-
100	front of the tongue	2	ลิ้นส่วนกลาง (5) ปลายลิ้น (1)
101	labialization	6	ลักษณะเสียงรวมริมฝีปาก (1) การห่อริม ริมฝีปาก (1) การห่อริมฝีปาก (1) ลักษณะ ปากกลม (1)
102	level tone	3	วรรณยุกต์ (ระดับเสียง) คงที่ (1) วรรณยุกต์ ที่มีเสียงคงระดับ (1) วรรณยุกต์คงระดับ (1)
103	minimal pair	2	คู่เทียบ (1) คำเทียบคู่ (1) คู่เนียด (1)
104	Morphology	1	ระบบคำ (6) ระบบหน่วยคำ (4) ระดับคำ (1) สันตวิทยา (3) การศึกษาระดับคำ (1) การศึกษาโครงสร้างระดับคำ (1)
105	nasalization	3	ลักษณะนาสิก (1) เสียงนาสิก (1) การ ทำให้เสียงขึ้นจมูก (1) การทำให้เป็นเสียง นาสิก (1) ลักษณะเสียงรวมนาสิก (1)
106	phonation	2	การแปลงลมให้เป็นเสียง (1) การทำให้เสียง ก้องหรือไม่ก้อง (1) การสั่นของเส้นเสียง แบบต่าง ๆ (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
107	point of articulation	3	ตำแหน่งที่มีการปิดกันทางลม (ในช่องปาก) (1) ฐานที่เกิดเสียง (2) ฐานที่เกิดของเสียง (3) จุดที่เกิดเสียง (2) จุด ตำแหน่งที่เกิดของเสียง (1) ที่เกิดของเสียง (2) ฐานกรณ์ (5) ที่เกิดของเสียง (1) ฐานที่ทำให้เกิดเสียง (1) ที่เกิดเสียง (2) ตำแหน่งของเสียง (1) แหล่งที่เกิดเสียง (1) ฐานกรณ์ของเสียง (1) ตำแหน่งที่ไซของเสียง (1) ฐานที่มาของเสียง (1) ตำแหน่งที่เกิดเสียง (1)
108	prefix	3	หน่วยคำเติมหน้า (3) ส่วนของคำที่ไซเติมข้างหน้า (1) หน่วยคำที่เติมข้างหน้าคำ (1) หน่วยยสานหน้าคำ (1) หน่วยเติมหน้าศัพท์ (1) หน่วยเติมหน้า (1)
109	progressive assimilation	3	การกลมกลืนเสียงตามเสียงหน้า (2) การกลมกลืนตามเสียงหน้า (1) การกลมกลืนเสียงไปข้างหน้า (1)
110	protolanguage	1	ภาษาคนกำเนิด (2) ภาษาเดิม (1)
111	regressive assimilation	3	การกลมกลืนเสียงตามเสียงหลัง (3) การกลมกลืนตามเสียงหลัง (1) การกลมกลืนเสียงไปข้างหลัง (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
112	rising diphthongs	2	ไอเสียงสระหลังเป็นหลัก (1) สระประสม เสียงลากขึ้น (1) สระประสมที่ส่วนประกอบ หลังดังกว่าส่วนประกอบหน้า (1) สระผสมเด่น หลัง (1) สระประสมเลื่อนขึ้น (1)
113	root	3	แกนศัพท์ (1)
114	secondary articulation	4	ลักษณะการออกเสียงรวม (1) การปิดกั้นทาง ลมระกำรอง (1) ลักษณะรองของการเปล่ง เสียง (1)
115	Semantics	2	อรรถศาสตร์ (22) ระบบความหมาย (1) วาทวิทยาความหมาย (1)
116	semivowels	1	อັษสระ (2)
117	simple sentence	2	ประโยคเดี่ยวที่มีใจความเดียว (1) ประโยค ความเดียว (1)
118	Sociolinguistics	1	ภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (3)
119	sound correspondence	3	-
120	suffix	2	ส่วนของคำที่ไขเติมข้างท้าย (1) หน่วยยसान ท้ายศัพท์ (1) หน่วยคำเติมหลัง (4) หน่วย เติมท้าย (1) หน่วยเติมหลังศัพท์ (1)
121	surface structure	2	โครงรูปพื้นผิว (2) โครงสร้างส่วนผิว (2) โครงสร้างรูปผิว (2)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
122	traditional school	3	นักภาษากลุ่มแผนโบราณ (1) กลุ่มไวยากรณ์ คั้งเคิม (1) กลุ่มไวยากรณ์แนวเคิม (1) นักไวยากรณ์แบบโบราณ (1) นักไวยากรณ์ แนวเคิม (1) นักไวยากรณ์คั้งเคิม (1)
123	affricate	4	เสียงเสียดแทรก (1) เสียงกึ่งเสียดสี (3) เสียงกึ่งเสียดแทรก (23) เสียงครึ่งเสียด แทรก (1) เสียงกักกึ่งเสียดแทรก (2) เสียงหยุดเสียดแทรก (1) เสียงกักกึ่งเสียดสี (1)
124	diphthongs	2	สระประสมสองเสียง (3) สระประสมสองส่วน (3) สระประสมสองส่วน (1) สระเลื่อน (1)
125	double articulation	3	เสียงที่เกิดสองฐาน (1) การเปล่งเสียง ชนิดฐานคู่ (1) เสียงควบ (1)
126	glottal stop	4	เสียงหยุดเกิดที่เส้นเสียง (1) เสียงช่องว่าง ระหว่างเส้นเสียงกัก (1) เสียงหยุดที่ช่องว่าง ระหว่างเส้นเสียง (1) เสียงกักเส้นเสียง (1) เสียงหยุด (1) เสียงหยุดที่เส้นเสียง (1) เสียงกักที่เส้นคอหอย (1)
127	intonation	5	ระดับเสียงขึ้นลงในประโยค (1) การลงน้ำเสียง (1) ระดับเสียงสูงต่ำของประโยค (1) ระดับ เสียงในประโยค (1) ระดับเสียงของประโยค (1)

คำที่	คำ	ทับศัพท์	คำอื่นที่ตอบมา
128	lateral	4	-
129	manner of articulation	1	ลักษณะการปิดกั้นทางลม (1) ลักษณะการออกเสียง (1)
130	Phonology	3	การศึกษาเสียง (1) การศึกษาระบบเสียง (1) วิชาวาทวิทยเสียง (1)
131	place of articulation	2	แหล่งที่เกิดเสียง (1) ตำแหน่งที่เกิดเสียง (1) ที่เกิดเสียง (1) ตำแหน่งที่มีการปิดกั้นทางลม (1)
132	Syntax	3	ระบบประโยค (4) ระบบกลุ่มคำ (1) ประโยควิทยา (1) การศึกษาระบบประโยค (1) ไวยากรณ์ประโยค (1) ประโยค (1)

การศึกษาวិธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย

บทคัดย่อ
ของ
สุพานี จรกล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2528

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิธีการบัญญัติศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ คำศัพท์ภาษาศาสตร์จากหนังสือภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย 12 เล่ม โดยเลือกเฉพาะคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทยตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป มีจำนวน 132 คำ นำคำศัพท์ภาษาศาสตร์เหล่านี้ไปสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อถามการเลือกใช้คำศัพท์ภาษาศาสตร์จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ อาจารย์ผู้สอนภาษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครู 12 แห่ง และ มหาวิทยาลัย 3 แห่ง เป็นจำนวน 81 คน ผลการตอบแบบสอบถามศึกษาโดยคิดอัตราร้อยละของการตอบ คำศัพท์ภาษาศาสตร์ที่เป็นภาษาไทย ซึ่งมีการเลือกใช้มากที่สุด วิเคราะห์หารูปแบบการบัญญัติศัพท์ โครงูปแบบการบัญญัติศัพท์ดังต่อไปนี้

1. การบัญญัติศัพท์ คือ การผูกคำขึ้นเพื่อให้เป็นศัพท์ขึ้นมา โดยใช้ภาษาบาลี-สันสกฤต

1.1 การใช้ศัพท์บัญญัติ ซึ่งมีอยู่แล้ว

1.2 การใช้ศัพท์บัญญัติซึ่งมีอยู่แล้วตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปมาสร้างคำขึ้นใหม่

1.3 การบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่

2. การแปลศัพท์ คือ การผูกคำเพื่อให้เป็นศัพท์ขึ้นมาโดยใช้คำไทย

3. การผสม โดยการนำศัพท์บัญญัติมาใช้รวมกับการแปล

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการเลือกใช้ศัพท์ภาษาศาสตร์และการบัญญัติศัพท์ใหม่ต่อไป

A STUDY OF LINGUISTIC TERM COINAGE IN THAI

AN ABSTRACT

BY

SUPHANEK JORDON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1985

The purpose of this research was to study linguistic term coinage in Thai. The data used in this research were the Thai linguistic words selected from the twelve Thai books on linguistics. Only the English linguistic words that have more than two Thai counterparts in these twelve books were selected, totalling one hundred thirty - two. All of these words were used in writing the questionnaire to ask linguistic teachers about their methods in selecting linguistic words. The subjects of this research were eighty - one teachers teaching linguistics at the Bachelor of Education degree level in twelve Teachers Colleges and three universities. The answers of the questionnaires were calculated into percentage. The majority of the Thai linguistic words selected and used by the teachers was analysed to see different methods of forming linguistic words. The result of this analysis were classified as follows:

1. Word Coinage, i.e. the way to form words based on Pali and Sanskrit by:

- 1.1 Using the current Thai linguistic terms.
- 1.2 Using at least two of the current Thai linguistic terms to form new words.

2. Word Translation i.e. translate the words in to Thai.

3. Word Combination i.e. using the Thai linguistic terms together with their translation.

The results of this research will serve as a guide to select linguistic words in Thai and to coin new terms in the future.